

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 glđ. na leto.

Letnik II.

V Ljubljani, avgusta 1885.

8. zvezek.

Deseta nedelja po binkoštih.

I. Pobožnost pri sv. maši.

Dva človeka sta šla v tempelj molit.

Luk. 18, 10.

Pač bi različne sodbe slišali, ako bi Jezus Kristus tudi o nas vsih, ki hodimo v cerkev molit, tako očitno sodbo izrekel, kakor je o onih dveh, ki sta šla v tempelj molit, o farizeju in cestninarju. Marsikteri izmed nas bi se prestrašil, ko bi se začelo pripovedovanje n. pr. tako-le: Toliko in toliko sto ljudiske župnije je šlo v nedeljo v cerkev molit; nekoliko je bilo celo tacih, da so že med potjo drugam (v krčmo) krenili ter še do cerkve niso prišli; nekteri so prišli do cerkve, pa so ostali kar pred cerkvijo ter iz lenobe in zanikernosti še cerkvenega praga niso prestopili; drugi so se postavili blizo vrat ali pa se potaknili po stopnjicah in drugih skritih kotih. Vsi ti so šli molit, pa ves čas niso — nič molili! Veliko družih se je sicer podalo na pravi prostor, in so sicer molili pa ne ves čas in še to, kar so molili, je bilo vse površno in razmišljeno. — Zaupljivo pa smem reči, da bi bili premnogi izmed vas tudi lepo pohvaljeni zaradi vaše molitve, ker se res trudite lepo moliti. Že vaše zunanje lepo vedenje, pobožno klečanje med vso mašo, mi je porok, da je ljubi Jezus zadovoljen z vašo molitvijo in bi vas gotovo pohvalil, ko bi vas očitno sodil kakor ona dva, o katerih današnji evangelij govori.

Da bi pobožne v gorečnosti še bolj potrdil in, če je mogoče, tudi ktereга mlačnega in zaspanega kaj predramil, sem se namenil, danes nekoliko spregovoriti o pobožnosti pri sv. maši, in sicer le to vprašanje pojasniti, kaj naj molimo med sv. mašo?

Sv. cerkev nam ni posebej določila, ktere molitve morajo verni moliti pri sv. maši, ampak je kar splošno zapovedala: *Bodi ob nedeljah in praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši.* Od tod prihaja, da se poslužujejo pobožni kristijani različnih pobožnosti pri sv. maši in tudi večkrat spreminjajo, kakor jim bolj ugaja in zbranost duha podpira. Le nektre tacih pobožnosti vam bom opisal; pred pa vam hočem še eno silno važno reč priporočiti, brez ktere bi vse drugo malo pomagalo, namreč pripravo pred sv. mašo.

Sv. pismo nas že sploh za vsako molitev opominja, da se moramo pripraviti, ako jo hočemo lepo odmoliti. *Pred molitvijo pripravi svojo dušo in ne bodi kakor človek, kteri Boga skuša.* (Sir. 18, 23.) Koliko bolj se moramo pripravljati za najsvetejšo daritev!

Naj vam to v zgledih pojasnim. Očak Jakob je dobil od Boga povelje, da naj gre v Betel in naj tam prebiva in postavi altar Gospodu. (I. Moz. 35.) Ko je slišal to povelje, brž je sklical svoje sorodnike, vso svojo hišo in je rekel: *Proč vrzite tuje bogove, kteri so med vami, očistite se in se preoblecite.* Kaj naj nas kristijane to uči? Predno vstopimo v hišo božjo in se bližamo altarju Gospodovemu, na katerem se ima opraviti najsvetejša daritev, moramo pred odpraviti iz svojega srca vse tuje malike, — grešne misli in želje. Cerkev sicer ne izločuje onih, ki so v smrtnih grehah, da bi ne smeli pri sv. maši biti, močno pa želi, da bi bili vsi, kteri so pri sv. maši, v milosti božji; zatoraj opominja, naj se oni, kterim vest smrtni greh očita, srčno kesajo in s kesanim srcem Boga odpuščenja prosijo. Ako preskrbimo telesu lepo pražno obleko, kolikanj bolj skrbimo duši za pražno obleko posvečujoče milosti božje, kadar gremo k sv. maši!

Drugi zgled nam je očak Abraham (I. Moz. 22.) Ko je zvedel voljo božjo, da naj svojega sinu Bogu daruje, se je precej na pot podal z Izakom, dvema hlapcema in z oslom. Tretji dan pride pod goro Morijo, kjer se je imela daritev zvršiti, tu se vstavi in reče hlapcema: *Počakajta tukaj z oslom, jaz in sin greva hitro tje gori; in kadar bova zmolila, se bova k vama vrnila.* Ta dva hlapca z oslom nam pomenita vse telesne skrbi, časne in posvetne misli. Le-te moramo vse popustiti za toliko časa, da je brezmadežno Jagnje na altarju darovano, t. j. že pred sv. mašo moramo trdno skleniti, da bomo vse tuje misli in skrbi odganjali in le na najsvetejšo daritev um in sree obračali. Zato nam sv. cerkev vsa hlapčevska dela prepoveduje o tacih dneh, da bi se lože vseh časnih skrbi znebili, kadar gremo k maši. Recite toraj tudi vi, kadar greste v cerkev, kakor sv. Bernard:

Ostanite in čakajte pred vratmi, ve posvetne misli in prizadeve; ti pa, moja duša, pojdi v veselje svojega Gospoda!

Naj pridenem še en zgled. Zakaj, menite, je bil pobožni starček Simeon deležen tolike sreče, da je smel v tempeljnu gledati božje Dete, ki ga tam še nihče ni poznal, in v naročje ga vzeti ter občutiti toliko srečo v sreču, da je precej umreti pripravljen? Sv. pismo nam pové vzrok, ko pravi, da je Simeon po navdihnenji in nagibanji sv. Duha prišel v tempelj. Tudi mi moramo iz čistega svetega namena priti k sv. maši, če hočemo, da nas bo Jezus obilno obdaril s svojimi milostmi. Zato se že pri vratih z blagoslovljeno vodo zaznamujemo, da bi tudi v sreču bili očiščeni in brez vsih drugih ozirov le ta namen in te želje imeli, da Boga počastimo in sebi potrebnih milosti sprosimo.

Tako skrbno pripravljeni začnimo moliti. Kaj pa naj molimo? Vse razne mašne pobožnosti, ki jih imajo dobri kristijani v navadi, se lahko delijo v tri vrste: da molimo molitve iz glave, iz bukev ali pa da premišljujemo ter si nekako sami molitve sproti sestavljamo.

1. Najloža in najbolj priprosta pobožnost pri sv. maši je: moliti one molitve, ki jih na pamet znamo. Le pogledjte dobrega otročiča, ki kleči pri maši, svoje nedolžne ročice ves čas sklenene po konci drži in v eno mer ponavlja očenaš, češčenamarijo in še drugo, kar že zna: kdo more reči, da tak nedolžen otročiček ni s pravo pobožnostjo pri sv. maši, da so ga angelji nebeški veseli? — Navadni ljudje, ki ne znajo brati, pa tudi ne veliko misliti, da bi premišljevali med mašo, molijo sv. rožnivenec, navadno žalostni del, in če so ga préd končali, predno maša mine, pridenejo še druge znane molitve; če družega ne, ponavljajo očenaš, češčenamarijo in vero. Dobro je, ako se prizadevajo, vse to po svoji zmožnosti lepo obmoliti.

Vendar pa naj si zapomnijo vsi, kateri se te pobožnosti poslužujejo pri sv. maši, da naj pri imenitnejših delih sv. maše nekoliko prenehajo, n. pr. pri darovanji, povzdigovanji, sv. obhajilu, da spremljajo mašnika pri altarji in da že v začetku namen storijo, tako biti pri najsvetejši daritvi, kakor sv. vera uči, namreč v čast božjo in v zveličanje lastne duše in družih duš, zlasti onih, za ktere se daruje in v pomoč dušam v vicah.

2. Enako lahka in še bolj priporočljiva za vse one, kateri znajo brati, je druga pobožnost, ki obstoji v tem, da molijo mašne molitve iz molitvenih bukvic, seveda zbrano in pobožno. V tem oziru

je res velika sreča, da znate v tako obilnem številu brati, ker to vas v cerkvi zelo varuje razmišljenosti. Ni pa treba, da bi zmiraj le eno mašo brali; za mnoge je veliko boljše, ako spreminjajo, ker se tako laže v zbranosti ohranijo. Zato skrbite, da si kupite tako mašno knjigo, v kateri dobite takih molitev, ki vam posebno k sreči gredó, ali da si jih v ta namen preskrbite več ter že pred pri družih pregledate, kakšne molitve so v njih, predno si jih naročíte. Tistim, kateri pri maši berete, moram še posebno to opomniti, da mašnika v molitvah spremljajte ter ne prehitujte ali ne zaostajajte. Ne bilo bi prav, ko bi kdo precej v začetku kar brž urno prebral vso mašo, potlej pa knjigo zaprl in brez molitve čakal konca sv. maše. Ako kdo urno bere, naj si privzema vmes še ktere druge lepe in primerne molitve, pred povzdigovanjem n. pr. za različne potrebe, ali v čast svetnikov, zlasti v čast prečiste Device Marije, ki je tudi takrat pod križem stala, ko je Jezus krvavo za nas opravil tisto daritev, ki se zdaj nekrvavo ponavlja pri vsaki sv. maši; po povzdigovanji pa se lahko vplete ktera prisrčna molitev v čast presv. rešnjega Telesa ali pa v čast presv. Srca Jezusovega, ki je zdaj na altariji pričujoče, h koncu maše pa se lahko privzeme ktera molitev koli.

3. Ta dvojna pobožnost, ki sem jo zdaj nasvetoval, je za navadne ljudi; za one pa, kateri znajo že bolje misliti, kateri so že kolikor toliko premišljevanja vajeni, priporočam tretjo pobožnost, ktera obstoji v tem, da verni spremljajo mašnika pri raznih opravilih in molitvah ter obujajo v sreči primerna pobožna čutila.

V začetku se z mašnikom pokrižajo in pri nastopnih molitvah obujajo srčno kesanje nad svojimi grehi ter prosijo odpuščenja in pomoči za pravo popljšanje. Ko gre mašnik po stopnjicah proti altariji in ga poljubi ter začne brati iz mašnih bukev vstop, se priporočajo tistim svetnikom, katerih svetinje so v altariji, in tistim, katerih god se ravno praznuje. Pri gloriiji pa se združijo z angelji in hvalijo Boga na višavah. Tisti čas, ko mašnik moli molitve, bere list in evangelij ali vero, porabijo v to, da vse svoje potrebe in prošnje po Jezusu Kristusu nebeškemu Očetu v edinosti sv. Duha darujejo ter sklenejo natanko po Jezusovem nauku in zgledu se ravnati — po sv. veri živeti.

Pri darovanji se združijo z Jezusom (kakor se v kelihu voda združi z vinom) ter se darujejo presv. Trojici z dušo in telesom in z vsem, kar so in kar imajo. S takimi-le ali enakimi besedami molijo: „O Gospod, kakor se na altariji daruje kruh in vino, tako ti tudi jaz darujem dušo in telo in vse, kar sem in kar imam. Trdno sklenem

vse svoje dušne in telesne moči v tvojo čast obračati in tudi nesrečo voljno iz tvoje roke sprejeti. O spremeni tudi moje serce (kakor boš spremenil kruh in vino), da bo tebi dopadljivo! Pri predglasji, ko zakličé mašnik *kviško srca!* se še bolj potrudijo za zbranost duha ter v družbi vse vojskovalne in zmagovalne cerkve ponavljajo iz globočine srca „trikrat sveto“ trojedinemu Bogu. In v tej zvezi ostanejo še dalje pri tihii molitvi pred povzdigovanjem, da se svetnikom priporočajo, za vojskujočo cerkev pa prosijo, posebej za papeža, za cesarja, za škofe in vse cerkvene služabnike, za sorodnike in druge svojce, za prijatelje in sovražnike ter za vse žive kristijane.

Ko se približa najsvetejši trenutek sv. maše — povzdigovanje, se še posebno ponižajo pred živim Bogom, ki je zdaj resnično in bistveno pričujoč na altarji. Vsi zatopljeni v svete skrivnosti se skesano na prsi trkajo in molijo svojega Gospoda rekoč: „O Jezus! tebi živim; o Jezus! tebi umrjem; o Jezus! tvoj sem živ in mrtev. — O Jezus! usmili se me; o Jezus! bodi mi milostljiv; o Jezus! odpusti mi moje grehe!“ — Precej po povzdigovanji še nekaj časa časté pričujočega Jezusa, potlej začno posebno vneto prositi za verne duše v vicah, za ranjke sorodnike, starše, brate . . . Ko se mašnik na prsi udari rekoč: *Tudi nam grešnikom*, povzdignejo zopet svoje misli in želje od trpeče cerkve do zmagovalne in prosijo, da bi bili po smrti tudi v njo — med svetnike sprejeti. In posebno v ta namen si prosijo potrebne pomoči ter prav pobožno molijo z mašnikom očenaš.

Potem se začnejo pripravljati za (pravo ali pa duhovno) obhajilo, ponižno prosijo Jagnje božje na altarji usmiljenja in ljubelega miru z Bogom, z bližnjim, s seboj! ter obujajo kesanje, vero, upanje, ljubezen, trdne sklepe . . . S srčno hvaležnostjo sprejmó klečé mašnikov blagoslov za se in za vsa svoja opravila, in pri zadnjem evangeliju sklenejo prav lepo preživeti ves dan v čast božjo in v dušno zasluženje.

Eno ali drugo izmed tu naštetih reči naj bi tudi oni, ki molijo rožnivenec ali molitve iz bukvic, po svoji zmožnosti opravljali, zlasti pri glavnih delih sv. maše, kajti molitve, ki si jih človek sam sproti dela — če še tako priprosto, — mu prihajajo gotovo iz srca.

4. Četrta pobožnost pri sv. maši vam je bila že preteklo nedeljo razložena, ko sem vam razkladal, kako premišljuje Jezusovo življenje, trpljenje in poveličanje (gl. str. 427 id.) To pobožnost tudi lahko tako spremenite, da premišlujete ves čas samo trpljenje Jezusovo, kajti sv. maša je skrivnostno ponavljanje Kristusove

daritve, ki se je s trpljenjem in smrtjo zvršila in tudi mnogi obredi sv. maše so taki, da nas opominjajo na razne okoliščine njegovega prebritkga trpljenja. — To pobožnost utegnate opravljati tako-le. Pri nastopnih molitvah začnite premišljevat, kako je Jezus učencem noge umil ter očistite s pravim kesanjem tudi svoje srce, da boste mogli z Jezusom delež imeti; spremljujte Zveličarja na Oljsko goro, mislite, kako je bilo žalostno njegovo Srce do smrti, da je krvav pot potil, kako je trikrat padel na obraz in molil . . . Ko gre mašnik k altarju in ga poljubi, mislite, kako se je nehvaležni Judež bližal in ga s poljubom izdal. Dalje mislite, kako je bil vjet in zvezan, spremljujte ga k raznim sodnikom in v duhu glejte, koliko trpi, ker je po krivem tožen, zaničevan . . . Pri darovanji do tihih molitev premišljuje njegovo obsodbo, bičanje, kronanje, sovraštvo in črno nehvaležnost judovskega ljudstva. Pri tihih molitvah pred spremljenjem spremljujte s križem obloženega Jezusa na goro Kalvarijo; pri povzdigovanji molite Kristusa na križu; po povzdigovanju glejte umirajočega Zveličarja, poslušajte njegove zadnje besede, živo si pred oči postavite, kako glavo nagne in umrje in kako je še po smrti njegovo presv. Srce prebodeno. Tako lahko premišlujete do konca; ali pa pri obhajilu mislite na njegovo vstajenje, 40dnevno bivanje na zemlji in vnebohod. Po sv. maši pojdite pa tudi vi po svojih opravilih s tisto vnemo in gorečnostjo, kakor so aposteljni spolnovali svoj visoki poklic.

Za tako premišljevanje, pri katerem je pa treba kesanje obujati in ljubezen do Zveličarja, se lahko odbere tudi le en sam del Kristusovega trpljenja, n. pr. bičanje, kronanje ali križanje itd.

5. Le še ene pobožnosti naj ob kratkem omenim, ktero nam priporoča sv. Lenart Portomavriški.

Ta pobožnost je v zvezi z naukom, da vse molitve, ki jih moremo sploh moliti, so čveterne vrste: v molitvi namreč Boga častimo, ali se mu zahvaljujemo za prejete dobrote ali pa kaj prosimo, zlasti odpuščanja grehov. Pa človek ni zmožen, ko bi bil še tako pobožen in ko bi mu tudi vsi angeli in svetniki pomagali, Boga neskončno svetega tako častiti in slaviti, ga za brezštevilne dobrote tako zahvaljevati in vsega, česar potrebuje, tako prositi, kakor je neskončnemu veličastvu božjemu primerno; posebno pa čutimo to nezmožnost, ako pomislimo na brezštevilne grehe, s kterimi je neskončno sveti Bog dan na dan žaljen. Edino le tedaj, ako se Jezus Kristus sam svojemu nebeškemu Očetu za nas daruje, je to božjemu veličastvu zadostna čast, zadostna zahvala za vse neizmerne dobrote

dovelj primerna prošnja v naših potrebah in je popolno zadostenje za naše preobilne grehe. In ravno v ta četverni namen se sv. maša opravlja ter je: častilna, zahvaljevalna, prosilna in pravna daritev.

Da bi ta četverni namen popolniše dosegli, imajo nekteri pobožni verniki prelepo navado, da si sv. mašo razdelijo v štiri dele: Od začetka do darovanja premišlujejo svoj grešni stan, obžaljujejo svoje grehe (kakor nekdej sv. Peter, sv. Magdalena i. dr.), združijo se z Jezusovo daritvijo ter iz globočine srca prosijo odpušcanja za se in za druge zlasti za one, ki so njih skrbi izročeni, prosijo, da bi ljubi Bog prizanesil kazni, ki smo si jih z grehom zaslužili. Od darovanja do povzdigovanja pa Boga častijo in slavijo; z daritvijo na altarcu združijo svoje misli in želje, besede in dela ter vse, vse darujejo v božjo čast, v božje povelicanje in da bi bilo njih česčenje Bogu prijetniše, pridružijo se deveterim korom angeljev, Mariji prečisti Devici, vsim sv. mučencem in spoznovalcem ter vsem nebeščanom in v tej veličastni družbi častijo in molijo trojedinega Boga. Od povzdigovanja do obhajila, ko je Sin božji na altarcu, po katerem nam je nebeški Oče vse daroval, premišlujejo vse neizmerne dobrote, dušne in telesne, splošnje in posebne, ki so vsemu človeštvu in posameznim ljudem došle po stvarjenji, odrešenji in posvečenji in za vse pošiljajo srčno hvalo v nebo po Jezusu Kristusu. — Pri obhajilu pa, v katerem so se saj v duhu z Jezusom sklenili, začnejo prositi za se za stanovitnost v dobrem, za napredovanje v čednosti in svetosti; za verne v vicah, da bi bili že skoraj rešeni in večnega življenja deležni; za vse žive, da bi se spokorili, če so v grehah, če so pa pravični, da bi vedno ostali na pravi poti; za stanovske potrebe, otroci za starše, starši za otroke, reveži za dobrotnike itd.

Razložil sem vam več pobožnosti, da si lahko vsaki po svoji zmognosti odbere to, kar se mu najbolj prilega: tiste molitve bodo za vas pri maši najboljše, ktere najlože pobožno molite in pri kterih največ mislite na sv. mašo in na Jezusa, ki se pri njej daruje nebeškemu Očetu; za zbrano pobožnost je dobro večkrat spreminjati. — V pobožnostih si toraj lahko zberate, a v tem si pa ne morete voliti, ali kaj molite ali nič: o prosim vas, nikar ne tratite najdražjega časa med sv. mašo — molite ves čas — za vsak trenutek brez molitve bi bilo škoda! Starši, dajajte v tem dober zgled svojim otrokom; skrbite, da

vselej vzamejo molek ali molitvenik s seboj; pogledajte večkrat v cerkvi za njimi (ali naročite komu družemu), ali molijo ves čas ali ne. O, na tem je neizrečeno veliko ležeče, ali kdo lepo moli pri sv. maši ali ne. Tudi jaz si upam, kolikor ljudi poznam, naravnost trditi, da tisti, kateri prav lepo molijo pri vsej sv. maši, gredo opravičeni domu, t. j. so tudi sicer pošteni ljudje; kateri pa pri sv. maši nič ne molijo ali le kaj malega prav zanikerno, gredo neopravičeni domu, t. j. so tudi sicer malovredni, sprideni ljudje. Od hudodelnikov po ječah bi to najlože zvedeli in pa od pogubljenih v peklju in tudi od ubozih duš v vicah. Bodi vam, preljubi, čas med sv. mašo svet čas, ki ga vsega v molitev obrnite, da vam ne bo treba najpogubniše lenobe — lenobe pri sv. maši obžalovati, ko bo prepozno, v večnosti! Amen.

2. Napuh vse podere.

Luk. 18, 11.

Vvod. Farizej je bil po zunanem pošten mož, cestinar pa je bil res grešnik. Pa cestinar ni bil zavržen, ker je bil ponižen in je v ponižnosti spoznal svoj greh, se kesal in odpuščenja prosil. Farizej pa ni bil opravičen, ker je v svoji neizmerni prevzetnosti menil, da je ves popolen in brez napak ter je vsled tega druge zaničeval. Prevzetnost je vničila njegovo zasluženje. Prevzetnost sploh vse spridi: 1. podere vso pravo lastno ljubezen, 2. onemogoči ljubezen do bližnjega, 3. zabrani ljubezen do Boga.

Izpeljava. I. Lastna ljubezen obstoji v tem, da si vsakdo prizadeva, modrejši, čednostniši in toraj srečniši biti. Napuh pa vse to troje podere. a) Prevzetni ne more postajati modrejši, ker noče sprejeti lepega nauka in dobrega sveta. Meni, da že vse sam zna. Hoče več vedeti kakor duhovni, kakor skušeni starši in voditelji in ker ravna le po svoji glavi in se noče ogibati nevarnosti, pred katerimi ga skušeni svarijo, zabrede v svoji predrznosti v napake, iz katerih se ne more več rešiti. b) Prevzetni se noče poboljšati in v čednosti rasti. Ker ne spozna svojih napak in grehov, ne dela pokore, ker v svoji dozdevni popolnosti ne spozna, česa mu manjka, mu tudi ni mar za napredovanje v dobrem; in ker v svoji ošabnosti meni, da vse sam premore, ne prosi božje pomoči in milosti, brez ktere ne moremo nič storiti. Pa če bi jo tudi prosil, je ne dobi, ker sv. pismo

pravi, da prevzetnim Bog milosti ne deli. (I. Pet. 5, 5.) *Kakor je napuh začetek vseh grehov, je tudi končavec vseh čednosti.* (Sv. Izidor.) Kdor pa si ne prizadeva za napredovanje v dobrem, ta gre nazaj in se pomika v čedalje večje hudobije. c) Prevzetni sam sebi noče dobro, ker si z napuhom mnogovrstno nesrečo nakopava. Že to je njegova nesreča, ker ne mara za pravo modrost in čednost ter se le na vnani blišč in videz zanaša: brez poštenosti in čednosti pa ni stalne sreče. Sploh človek, dokler je prevzet, ne more imeti pravega miru in prave zadovoljnosti; nikoli mu ni dosti časti, za vsako malenkost je občutljiv. Kjer pa ni zadovoljnosti, ni sreče. Zlasti pa prevzetneža nevošljivost muči. Izgled nam je Aman; kralj Asvér sam ga je močno čislal, vse ljudstvo je pripogibalo kolena pred njim, vsega je imel v obilnosti, — in vendar se je čutil nesrečnega, ker se Mardohej ni dovolj poniževal pred njim. Sam spozna svojo nesrečo: *Čeravno vse to imam, menim, da nič nimam, dokler vidim Mardoheja, juda, pred kraljevimi vratmi sedeti.* (Est. 5, 13.)

II. Prevzetnež ne more bližnjega ljubiti, ravno zato ker je prevzet. V dokaz tega omenim le nekterih dolžnosti, ki jih nam ljubezen do bližnjega naklada. Prevzetni a) ne mara svojih viših ubogati; saj sploh nikogar ne spozna za višega nad seboj. Vse hoče sam najboljšo vedeti, vse po svoji glavi storiti, toraj kljubuje očetu, materi in drugim, kateri mu imajo kaj ukazovati. — b) Noče napak bližnjega prikrivati. Ravno nasprotno, ker hoče sam za najboljšega veljati, stavi povsod druge nazaj in v ta namen z veseljem razglaša njihove napake, kakor hitro jih zve in celo tako je zloben, da si jih sam izmišljuje. c) Tujih zaslug ne bo nikdar priznal. Ker meni, da je s tem, kar vidi na bližnjem hvalnega, sam ponižan, znižuje kolikor more zasluge družih in le samega sebe naprej stavi. Odkritosrčne pohvale ne boš slišal iz njegovih ust; če pa mora koga pohvaliti, ima še zmir neke pristavke, ki pohvalo zmanjšujejo. d) Ne zna biti priljuden. Kako neki? Kdor hoče biti prijazen do družih, se mora ponižati do njih, ne sme misliti, da je večji memo njih, da morajo vsi le njemu se uklanjati in le njemu streči, on pa nikomur ne. Prevzetnež je do viših priliznen, do nižih trd in osoren; sebi enake ošabno zaničuje in mrzlo prezira. — e) Ne more biti radodaren in dobrotljiv. Ubožci mu niso bratje Kristusovi in lastni bratje; v njegovih ošabnih očeh še ljudje niso. Če pa katerikrat kaj da, se zopet v dajanji ošabnost kaže; reveže žali ter ne daja, kakor je Kristus rekel: *Tvoja desnica naj ne vé itd.* f) Ne zna odpustiti razžaljenja. Pri njem je zmiraj nasprotnik

kriv, sam pa nedolžen. Ne pozabi razžaljenja. Da je pa tudi sam kriv, do tega prepričanja ga ne pripraviš. Saj vsi kregi in prepiri in poboji prihajajo iz ošabne prevzetnosti. (Preg. 13, 10.) *g*) Ne pozna hvaležnosti. Vsaki vé, kako zelo hvaležnost pospešuje ljubezen do bližnjega; prevzetni pa je najnehvaležniši človek; tega se je pač že vsak dobitnik lahko sam prepričal.

III. Prevzetnost zamori tudi vso ljubezen do Boga. *a*) Prevzetni se ne zmeni za njegove zapovedi. Kakor je govoril prevzetni Faraon: „Kdo je Gospod, da bi poslušal njegov glas?“ enako govori ali vsaj v djanji kaže vsak prevzetnjak. V vseh rečeh išče le samega sebe in v ta namen mu je vsak pripomoček dober; ne poprašuje: je li to ali ono greh? ampak le: koliko pospešuje njegove prevzetne namere? Saj prav za prav je vsak greh — napuh; vsaki odgovarja Bogu: „Ne bom ti služil!“ Z napuhom so se angelji pregrešili; napuh je Evo premotil, da je jedla prepovedani sad; napuh je Kajnu toliko nevošljivost podkuril, da je brata umoril itd. *Začetek slehernega greha je napuh.* (Sir. 10, 15.) — *b*) Godrnja zoper božjo previdnost. Kadar mu Bog pošlje trpljenje in nadloge, noče spoznati, da pridejo iz najboljše roke ljubega Očeta, jih noče radovoljno sprejeti za pokoro, ampak bogokletno se jezi . . . *c*) Zaničuje božje naprave, n. pr. sv. cerkev in njene zahteve; mašnikom, Jezusovim namestnikom, odreka pokorščino in spoštovanje in se v svoji oholosti ne zmeni za Jezusovo besedo: *Kdor vas zaničuje, mene zaničuje . . .* *d*) Zanemarja molitev in službo božjo. Časti le samega sebe ne Boga, ker farizejsko vse sam sebi pripisuje; zahvaljevati se tudi nima za kaj, češ, da si je vse sam pridobil; prositi, meni, da mu ni treba, in če prosi, želi le tega, kar je njemu ne Bogu v čast; grehi ga tudi nič ne skrbé, da bi prosil odpuščanja; pri službi božji ošabno stoji; pridigo na druge obrača ali pa pridigarja sodi; k spovedi ga ni pripraviti in če pride, na druge zvrča ali se brez potrebe izgovarja, ker mu manjka ponižne skesanosti; bratovščine in druge pobožnosti zaničuje in zasmehuje pobožne ljudi . . . *e*) Dostikrat celo od vere odpade. Vsi odpadniki, to nam zgodovina priča, bili so nepokorni prevzetneži. In sedanji sovražniki sv. cerkve in nasprotniki duhovščine so tudi le tam iskati, kjer je sprideno srce oholega napuha polno.

Konec. Napuh je že zdaj največa nesreča za kristijana, ker mu dela srce nemirno in nezadovoljno, ker mu nakopava jezo in sovraštvo bližnjega in ker mu odjemlje brez števila tolažil, ki jih sv. vera daja onim, ki Boga ljubijo. *Bog in ljudje sovražijo napuh.*

(Sir. 10, 7.) — Pravo gorjé pa še-le pride nazadnje: *Kdor se napuha drži, bo s kletvijo napolnjen in poslednjič ga bo on podrl*; prevzetnega bo Gospod pokončal in celo njega spomin bo potrebil. (Sir. 10, 15—20.) Tudi na sodnji dan bodo pogubljeni obupno klicali: *Kaj nam je prevzetnost pomagala? ali bahanje z blagom kaj nam je prineslo?* (Modr. 5, 8.)

Enajsta nedelja po binkoštih.

I. Cerkveni obredi.

In ga je vzel zmed množice na stran, in je vtaknil svoje prste v njegova ušesa, ter je pljunil, in se dotaknil njegovega jezika, in je pogledal v nebo in zdihnil, in mu reče: *Efeta, t. j. odpri se.*

Mark. 7, 33.

Sv. Marka pripoveduje v današnjem evangeliji bolj obširno, kako je Zveličar gluhonemega ozdravil. Tisti, ki so bili reveža k Gospodu pripeljali, so le prosili, naj bi roko nanj položil; vendar pa Jezus opravlja pri njem še razne obrede ali ceremonije; pelje ga v stran izmed ljudi, položi svoje prste v njegova ušesa, dotakne se s slino njegovega jezika, pogleda k nebu, vzdihne ter reče: *Efeta!* Sv. Marka, ki sicer navadno prav na kratko dogodke pripoveduje, bi gotovo ne bil tega obnašanja tako natanko opisal, ako bi ne bilo imelo važnega in predpodobnega pomena.

In tako je v resnici; Kristus nad gluhomutastim pokaže, kaj je hotel nad vsem človeštvom storiti. Gluhomutec nam predstavlja namreč človeštvo po grehu, ko je bilo duhovno gluho za zveličanski nauk in mutasto za spoznanje svoje reve. Še-le oživljajoča moč Zveličarjeva odpre ta notranji čut in razveže njegov jezik. Katoliška cerkev je že s prvih časov to, kar je Kristus z gluhomutcem storil, sprejela med krstne obrede ter nas uči s tem, da naj radi sprejemamo zveličanski nauk ter spoznavamo svojo pregrešnost pa božje veličastvo.

Iz današnjega evangelija se učimo, da je hotel Kristus s svojim obnašanjem in ceremonijami pri tem ozdravljenji naznaniti, kako bo v svoji cerkvi postavil enake ceremonije v blagor, spodbudo in povzdigo

naših duš. In take je deloma on sam odločil, deloma pa katoliška cerkev vpeljala, tako da nobena vera nima toliko pomenljivih in slovesnih obredov, kakor katoliška. Ker nam današnji evangelij daje povod, zato se hočemo enkrat pomenkovati o ceremonijah sv. cerkve. V ta namen premislimo 1. njih primernost, 2. njih lepoto in moč.

I.

Drugoverci pa tudi nekteri katoličani (ki bi jih lahko imenovali nove farizeje), večkrat radi grajajo sv. cerkev, da ima preveč ceremonij, zunanjšega lišpa in blišča, rekoč: da je vse to brez potrebe, brez pravega namena in da pravo pobožnost le moti; sicer pa da je Kristus tudi sam zapovedal, naj Boga v duhu in resnici molimo. Kaj nam je misliti o takem govorjenji? To, da gotovo ne izvira od duha božjega, kajti tako govori ali zlobnost ali pa nevednost. Takim nasproti moramo naravnost trditi, da sv. obredi posebno pripomagajo k pravi častitvi božji, k vrednemu obhajanju službe božje. Z eno besedo, da so sv. ceremonije prav primerne. Kajti:

a) ceremonije so imeniten pomoček poduka. — Človek ima pet čutov, ki jih vid, posluš, vonj, okus, tip imenujemo. S temi telesnimi čuti tudi duša človeška sprejemlje, kaj se zunaj nje v natori godi; s temi čuti spoznava tudi duhovne, čeznarne reči, ker se jej te primerjajo z enakimi reči v vidnem stvarstvu ali pa se jej predstavljajo z gotovimi znamenji. Učitelj bo otroke bolj podučil, ako jim reči, o katerih jim pripoveduje, tudi pokaže, ali saj nariše, ali pa na podobi predstavlja. Sv. cerkev pa ravno s svojimi obredi pojasnuje čeznarne (verske) resnice, da razne skrivnosti tudi bolj priprosti človek lahko razume.

Te ceremonije ali sv. šege, navade, obnašanja, obredi, ta vidna znamenja in djanja, ki so s sv. mašo, z delitvijo sv. zakramentov in z drugimi cerkvenimi opravili združene, predočujejo vernikom po zunanje, v podobi tisto, kar se pri sv. maši, zakramentih itd. na nevidni način godi, predstavljajo ob enem preteklo in prihodnje. Spomnimo se le na obrede sv. maše! Vse, kar pri sv. daritvi vidimo, nas spominja ali na veliko delo našega odrešenja, ali na čednosti in občutke, ktere moramo k sv. maši prinesiti, ali pa na gnade, ktere v njej prejemamo. Že altar nas spominja na Kalvarijo; premikanje mašnikovo od ene strani altarjeve na drugo na peljanje Jezusovo od enega sodnika do družega; povzdignjenje sv. hostije in keliha na povzdignjenje Jezusovo na križu. Če vidimo mašnika

priklanjati se, na prsi trkati, roke razprostirati, zmislimo se na ponižnost, skesanost, pobožnost, gorečnost v molitvi, ki so pri najsv. daritvi potrebne. Ako nas duhoven ob koncu blagoslovi, spomnimo se gnad in blagoslova božjega, katerega sleherni lahko prejmlje v sv. maši.

Nič manj podučne so ceremonije pri sv. zakramentih. Kako lep in globok pomen imajo n. pr. obredi pri sv. krstu. Opomnim le na ceremonijo, ki je vzeta iz današnjega evangelija. Ali ne ravna cerkev s krščencem, kakor je ravnal Kristus z gluhomutcem? Tudi ona novorojenega otroka pokliče izmed ljudi na stran, v hišo božjo; še-le tukaj mašnik položi roko nanj, vzame svoje sline ter pomaže ušesa in nosnice gluhomutastega, t. j. za večno življenje še nespособnega človeka, moli k sv. Duhu, zdihuje za nebeško pomoč ter reče: *Efeta, to je odprite se, k prijetnemu duhu (čednosti). Ti pa hudič pobegni, ker se bo sodba božja približala!* Kakor je bil Kristus gluhomutastega ozdravil, da je slišal in govoril, tako tudi zdaj sv. cerkev ozdravi krščencea, da se njegova ušesa odpró zveličanskim resnicam, njegov jezik za oznanovanje časti božje in da potem s spodbudnim življenjem razširja prijetni duh krščanskih čednost.

Tako bi mogli vse obrede pri sv. zakramentih popisati in s tem bi dokazali, da ni nobeden preveč in brez pomena, temuč vsi so prav podučni in pomembni; toraj za službo božjo sploh zelo primerni.

b) Še bolj nam bo primernost in potrebnost verskih ceremonij jasna, če pomislimo, da so pravi pomoček zunanje častitve in službe božje. Ker človek ni zgolj duh, temuč iz duše in telesa obstoji, mora se po tej človeški naturi tudi naša častitev ravnati, mora tako rekoč dušo in telo imeti, t. j. mi smo Bogu razun notranjega tudi zunanje češčenje in moljenje dolžni. Duša častenja božjega so notranje čednosti in občutki: vera, upanje, ljubezen, ponižnost, skesanost . . . ; telo častenja božjega, t. j. zunanji vidni izraz notranjih občutkov so pa verski obredi. Brez te zunanje častitve tudi znotranja ni mogoča. Dokler je duša v telesu, razodeva se po očeh, ušesih, po jeziku . . . Ako se to ne zgodi, če se telo ne gane, ne govori, ne sliši, sklepamo, da ga je duša zapustila. Tako sklepamo iz zunanje častitve tudi na notranjo. Kogar prešinja živa vera, nehoté pripogne svoja kolena pred Najvikšim. Kdor se zaveda svoje pregrešnosti, s cestninarjem trka na svoje prsi. Če je srce polno pobožnosti, se tudi roke sklenejo k molitvi.

Kolena pripogibati, trkati se na prsi, roke sklepati, križati se: kaj je to drugzega, kakor verski obredi in zunanje častenje? Zato je sv. cerkev duh službe božje s telesom ceremonij obdala, da se, kakor

se je nekdanj s stvarjenjem veličastvo Stvarnikovo razodelo, zdaj z vidnimi ceremonijami veličastvo Odrešenikovo razodene in spozna. Z obredi še-le častimo sv. Trojico popolnoma, ker jo z vsemi zmožnostmi, dušnimi in telesnimi, vidno in nevidno, znotranje in zunanje molimo. Tako tedaj ceremonije niso samo prazna znamenja. Naše častenje pri tem vendar-le ostane duhovno, ako se tudi v ceremonijah razodeva. Kajti obredi so le zunanji odsev duhovnih resnic in občutkov, in če jih prav razumemo, potem duha ne vlečejo k telesu, temuč telo za seboj povzdignejo, da z vsemi močmi Boga častimo, častimo tedaj v duhu in resnici.

c) Zato ni nobenega verstva brez ceremonij in se tudi cerkev sploh brez obredov ni misliti ne more. Kako se naj pa razne vere med seboj razločujejo? na čem se naj spoznavajo med seboj ljudje ene in iste vere, če ne na zunanjih znamenjih, ki jih imenujemo ceremonije? Obredi so tedaj potrebno znamenje kake verske družbe, ki jo kot tako v celoto vežejo. Kako pa bi bila zunanja zveza tistih, ki eno vero spoznavajo, mogoča brez vidnih znamenj? To opomni že sv. Avguštin pišoč: *Ljudje bi se ne mogli v nobeno verstvo, naj bo pravo ali krivo, združiti, ako bi se po skupnih vidnih znamenjih in sv. šegah med seboj ne zvezali.* Ceremonije, se vé, niso bistvo kake vere, a držé jo vkup, kakor obroč sod. Obroč se zdi nebistven; vendar je potreben, ker bi sicer sod razpadel in se vino iztočilo. Tako je s ceremonijami; one so zunanja vez, ki ne le notranji verski duh ohranijo, temuč tudi vso cerkev po zunanje vkup držé. Katoličana spoznamo, če se križa, gre k maši, spovedi, sv. obhajilu itd. Ako odvzameš ta zunanja znamenja, ako omejiš vso službo božjo na same misli in srčne občutke, potem noben človek več ne ve, kdo je katoličan, kdo luteran, kdo žid ali pagan. Za celotno uravnavo sv. cerkve so tedaj potrebne take ceremonije v razodevanje istega verskega duha. Zato je Jezus sam vpeljal razne ceremonije. Sam je svoje roke pokladal na otroke, bolne, sklepal jih in povzdigoval k molitvi; čudeže delal z raznimi obredi; sv. zakramente je na vidna znamenja navezal. Pa tudi skrivnosti in dogodke Jezusovega življenja so spremljale razne ceremonije — od rojstva pa do pošiljatve sv. Duha. Vse pa se je tako vršilo, kakor je bilo najbolj primerno človeški naturi in kakor se je sploh najbolj prileglo dotičnim dogodkom. Tako se pa spomin na sv. skrivnosti v katoliški cerkvi še dandanašnji obhaja z enakimi ceremonijami, ktere so najprimernejše dogodkom in človeški naturi; zato se pa kristjanu najlepše zdé in imajo veliko moč do njegovega srea.

II.

a) V preroškem duhu je pel kralj David o sv. cerkvi: *Kraljica stoji na tvoji desnici v zlatem oblačilu, ogrnena s pisano obleko.* (Ps. 44, 20.) Taka kraljica je sv. cerkev s svojimi lepimi, veličastnimi obredi; ona je v resnici kakor zalo okinčana nevesta, ktere se nebeški ženin raduje. Kako slovesno se obhaja služba božja v katoliški cerkvi! Kako genljive so ceremonije velikega tedna, vstajenja, posvečenja krstne vode in druga blagoslovljevanja! Kako lepe in globoko pomenljive so šege sv. krsta, birme, mašnikovega posvečevanja! Kako povzdigujoče in navduševajoče so procesije, skupna romanja, pri kterih z enim glasom kristijani Boga molijo, Marijo, angelje in svetnike časté! Ali bo srce mrzlo ostalo, če o visokih praznikih vsa fara kakor ena družina božja v tempeljnu pred Najsvetejšim kleči, srce in oči k altarju obrača, v pobožnosti sklepa roke, in skupna molitev kakor kadilo puhti proti nebesom? In če služabniki božji v krasnih oblačilih pri altarji prepevajo, če se s kora ginljive pesmi glasé, če se sv. godba razlega, če orglje veličastno doné; če celo veliki duhoven, škof sam, obdan od mnogih levitov, v zlatobliščečem plašču in drugem kinču svoje visoke časti, daritev opravlja, če cerkev in altar žari v neštetilnih lučicah; če se vršé slovesne ceremonije; ali se človeku ne zdi: da se je saj en del nebeške lepote preselil na zemljo, v tempelj Najsvetejšega?

Lepota vseh šeg sv. cerkve se nam zdi še večja, če se ozremo na njih pomen in spremembo, kakor nam v raznih časih duh sv. cerkve predočujejo. V božičnem času nas zornice in sv. petje spominjajo na rojstvo Zveličarjevo. V velikonočnem nam pretresljive ceremonije vélikega tedna predočujejo trpljenje Kristusovo, na kar nas vesela aleluja zdrami k vstajenju s Kristusom. Potem velike slovesnosti sv. rešnjega Telesa. Tudi mlačno srce bi se po veličastnem obredu lahko napolnilo s sv. hrepenenjem po nebesih. Ravno ta dan človeka živo povzdiguje nad pozemeljske reči; vse, kar ima narava lepega, cerkev dragocenega, ljudstvo pripravnega — vse mora Najvišemu služiti, ki svoje vernike blagoslavlja. — Sploh sv. cerkev vse, kar je lepega in blagega, privzame v svoje obrede, da bi vse k nebeškim rečem povzdignila. Zidarstvo, kiparstvo, slikarstvo, pesništvo, godba in petje, vse se je najbolj razvijalo v službi sv. cerkve, v častitvi Najvikšega. Vsa ta različnost in sprememba — ob enem pa vendar soglasna celota daje službi božji čarno lepoto. — Že barva cerkvenih oblačil podeli sv. ceremonijam vedno spreminjajočo se

prijetnost in ljubeznjivost; kajti zdaj se cerkev prikaže pri božji službi v svitli beli barvi kot golobček miru pred Bogom in človeštvom, kot svitla luč v zemeljski temoti. Zdaj se obleče rudeče, da bi obhajala krvavo zmago svojih mučencev in zmago njih kralja, Jezusa samega. Zdaj pride v rahli zeleni barvi, priljubljeni človeškemu očesu, v barvi upanja, kakor zeleno drevo življenja med narodi. Celo v višnjem oblačilu spokornosti ali v črnem žalovanja se cerkev kaže lepo in veličastno.

b) Lepota cerkvenih ceremonij ima zato veliko moč in velik vpljiv na sree človekovo. Nekteri obredi imajo že zavoljo njih postavljenja po Kristusu, kakor vidna znamenja sv. zakramentov, veliko moč. Ko se novorojencu glava z vodo oblije med izgovarjanjem predpisanih besed, se znotranje očiščenje dušno od izvirnega greha ne le naznanja, temuč tudi v resnici dovrši. To velja o vseh k veljavi zakramenta bistveno potrebnih ceremonijah. Druge imajo veliko moč zavoljo molitve, ki je ž njimi združena. Koliko moč ima n. pr. znamenje sv. križa. Kolikrat je že pregnal satana z njegovimi zalezovanji in sploh njegov vpljiv uničil in reči Bogu posvetil! Vse to namenja in dosega sv. cerkev s svojimi blagoslovili. Zato ona blagoslavlja hiše, poslopja, polja, travnike, jestvine in pijače, podobe, móleke, otroke, bolnike, celó zemljo, v kateri bomo pokopani. S temi obredi se odvzame tisto prokletstvo od nature, katero jo je zavoljo greha bilo zadelo. — Pa tudi druge ceremonije, ki so samo v oplešavo in dostojnost službe božje vpeljane, imajo velik vpljiv celo na drugoverce. Ko je frankovski kralj Klodvik vsled oblube, v bitvi pri Cilpihu storjene, od sv. Remigija v Remsu prejel sv. krst, so bili ob tej slevesnosti mesto krasno ozališali. Od kraljevega poslopja pa do krstne kapele, ki je bila zunaj mestnega ozidja, so se razširjale prijetne vonjave. Na hrabro, večidel še pagansko ljudstvo je imela največi vpljiv slovesna procesija z neštevilnimi lučmi, z mnogo duhovni v lepih oblačilih, spredaj se je križ in evangelij nosil in prepevale so se sv. pesmi in litanije, da je vse odmevalo okrog. Te zunanje ceremonije so vladarja tako ganile, da je kakor Peter na gori Tabor vprašal: „Ali je to kraljestvo, katero si mi ti, častitljivi škof, obljubil?“ „Ne, odgovori sv. Remigij, ali na potu smo tje, in krstna kapela je vhod vanj.“ — Pri spreobrnjeni raznih narodov nam tudi sicer zgodovina pripoveduje, kako je lepota sv. obredov njih srea ganila in jih k sv. veri pripeljala.

Kaj ne, dragi moji, da ste dovelj prepričani o primernosti, lepoti in moči sv. obredov katoliške cerkve? Blagor tistemu

kristijanu, kateri razume njih šepetanje ter ga v svojem sreju ohrani. Gorjé pa tistim, ki se norčujejo, šalijo iz sv. obredov, ali jih morda celó zlorabijo pri svojih burkah; gledé teh se spolnujejo besede (2. Pet. 2, 12.): *Ti pa . . . nespametni . . . preklinjajo, kar ne razumejo, v svoji spačenosti bodo poginili*. Mi pa nočemo med te spadati, temuč spoštovati sv. obrede, te predpodebe nebeškega kraljestva, v njih pomen se vtopiti, da bomo vselej njih koristi in blagoslova deležni. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Prava raba jezika.

Razvezala se je vez njegovega jezika,
in je prav govoril. Mark. 7, 35.

Velik siromak in usmiljenja vreden je človek, ki ne more ne slišati ne govoriti. Rad bi povedal, kar srce čuti, pa ne more; tolažbe je potreben, pa njegovo uho je gluho — ne sliši nobene tolažilne besede. Tak nesrečnež je bil gluhomutec, o katerem govori današnji evangelij. O kako je bil vesel, ko je prvokrat spregovoril! Pa ne le vesel, ampak kako je bil tudi hvaležen! Sv. pismo namreč sporoči o njem, da je *prav govoril*. S tem toraj je pokazal svojo hvaležnost, da, kakor hitro se je razvezala vez njegovega jezika, ga tudi ni rabil nepotrebno, ne v greh, ne v svojo in svojega bližnjega škodo; on je prav govoril. Oj, da bi se o vsakem izmed nas zamoglo reči: „on prav govoril!“ Da bi tudi naše govorjenje nikoli ne škodilo nam in našemu bližnjemu! — Pa žalibog, le po dostikrat ne znamo prav rabiti svojega jezika ter ga premalo krotimo in grešimo velikokrat s tem, da govorimo, kadar bi morali molčati in molčimo, kadar bi morali govoriti. Toraj govorim danes o pravi rabi jezika ter vas opomnim, da 1. svoj jezik vselej krotite, 2. da ne govorite, kadar bi imeli molčati in 3. da ne molčite, kadar bi imeli govoriti.

1. Učeniki pobožnega življenja, to je, tisti sveti možje, ki nas učijo, kako imamo živeti, da napredujemo na poti popolnosti do konca, vsi po vrsti močno priporočajo krotenje jezika ter štejejo to krotenje med najpotrebniše pripomočke krščanske popolnosti. Brez krotjenja jezika je ni čednosti, ni nobenega napredka v pobožnem življenju.

To je tudi nauk sv. pisma, kajti sv. apostelj Jakob naravnost pravi: *Ako pa se kdo v besedi ne pregreši, on je popoln mož.* (Jak. 3, 2.)

Ko so bili judje iz svoje demovine odpeljani v sužnost ter so zdihovali ob daljnih Babilonskih rekah, zahtevali so njihovi sovražniki, naj prepevajo vesele pesmi, posebno take, kakoršne so prepevali v Jeruzalemu o veselih praznikih. „Kteri so nas odpeljali so rekli: pojte nam katero sijonskih pesem.“ Pa z vso odločnostjo so se judje branili, ker to bi bilo znamenje, da ne ljubijo več Jeruzalema in da so pozabili svoje domovine. „Kako bomo peli Gospodovo pesem v ptuji deželi?“ so odgovorili, in eden je prisegel v imenu družih: „Ako tebe pozabim, o Jeruzalem, bodi pozabljena moja desnica. Moj jezik naj mi obtiči na nebu, naj omolkne za zmiraj, ako ga rabim v nedostojnem kraju!“

„Moj jezik naj obtiči na nebu“, o krasna beseda! Ona pride iz ust ujetega in tako prosto doni. Izgovorjena je od sužnja in ima toliko moč. „Moj jezik naj obtiči na nebu“, nikoli več naj ne govorim, mutast naj bodem, dokler živim, ako tukaj o nepravem času pojem katero sijonskih pesem.

Kristijani, učite se od teh judov! Prosti kristijani, učite se od ujetih judov! Učite se brzdati svoj jezik! Sv. Duh terja v bukvah Sirahovih (28, 28. 29.): *Svojim ustam vrata in ključavnice napravi! Svoje zlato in srebro raztopi in tehtnico iz njega napravi za svoje besede.* — Prevdarimo to! Sv. Duh ne pravi, da naj bodo naša usta zazidana, za zmiraj zaprta; ne, ampak tako napravljena naj bodo usta, da se dajo zapreti in tudi odpreti. Sv. Duh pravi: „Svojim ustam vrata in ključavnice napravi.“ In da teh vrat in ključavnic prepogosto ne odperaš, ampak samo takrat, kadar imaš govoriti kaj imenitnega, koristnega in dobrega, „raztopi svoje zlato in srebro in tehtnico iz njega napravi za svoje besede“ in še-le tedaj, ko si svoje besede na tehtnici natanko pretehtal, odpri vrata in ključavnice svojih ust.

Enako učijo tudi sv. cerkveni učeniki. *Modri*, piše sv. Ambrož, *premisli veliko reči, preden govori, t. j. kaj, komu, kje in kedaj naj govori.* Sv. Jeronim pa pravi: *Tvoj govor je enak kamenu, ki ga vržeš v zrak; zatoraj premisli dobro, preden govoriš.* In sv. Avguštin: *Ravno tako, kakor si izbiraš jedila, ktera hočeš jesti, tako zbiraj besede, ktere hočeš govoriti.*

Kako važno in potrebno je toraj krotenje jezika! Važno in potrebno zlasti zato, ker toliko hudega provzroči, kdor nima jezika v pravi oblasti. Kako žalostno je to, da celo Jezusov učenec, da kristijan

brez vsega preudarka izgovori, karkoli mu pride na jezik! Strašni so nasledki takega nebrzdanega jezika. Kar je slana za rastline, to so slabi govori za srce. Ena sama noč — in nada poljedelca je šla po vodi, in dostikrat ena sama nepremišljena beseda in nedolžnost je zgubljena za vselej. Hudobni jezik zaseje nezaupnost v človeška srca, raztrga vez najboljšega prijateljstva, poruši nebo domačega miru in popači podobe božje, da so hudobi podobne. Tako ostrih besedi ne bi rabil, če bi tega žalostna skušnja ne potrdila in ko bi sv. apostelj Jakob ne sodil ravno tako ostro. Ta apostelj piše namreč: *Jezik je sicer majhen ud in vendar velike reči naredi. Glejte, majhen ogenj velik gozd zažgé; tudi jezik je ogenj, zapopadek hudobije.* (Jak. 3, 5. 6.)

Oh, Gospod, uči nas krotiti jezik! S psalmistom ga prosimo: *Deni, Gospod, stražo na moja usta in trdna vrata, na moje ustnice!* Daj nam spoznati, kdaj naj govorimo in kdaj naj molčimo, ker, kakor pravi sv. pismo, vsaka reč ima svoj čas: je čas za govorjenje in čas za molčanje.

2. Grešimo pa velikokrat s tem, da govorimo, kadar bi imeli molčati.

Skrbeti nas morajo že nepotrebne besede, ki jih večkrat izgovarjamo, ker je Kristus Gospod nad nepotrebним pogovorom izrekel ostro besedo: *Jaz vam povem, da bodo ljudje zavoljo vsake nepotrebne besede dajali odgovor na dan sodbe.* In sv. Gregor Nazijanski nas poučuje rekoč: *Govori, kadar imaš govoriti kaj boljšega, kakor je molčati; kadar je pa boljše molčati, kakor govoriti, tedaj molči.* Kaj hočem pa še-le reči o hudobnih, grešnih pogovorih? Naj omenim tu le trojne: opravljive, zabavljive in pohujšljive pogovore.

Molčati bi morali o pregrehah svojega bližnjega — za se bi morali pridržati, kar škoduje dobremu imenu drugih ljudi; s plaščem ljubezni bi morali pokriti njih napake, ter se spominjati Gospodovega nauka: *Ne sodite, da ne bodete sojeni;* — pa oh, mi govorimo, kjer bi morali molčati. Pretresujejo se lastnosti bližnjega, njegovo dobro ime, njegova čast in njegovo življenje nam ni sveto.

Molčati bi morali, kadar nas kdo v jezi napada z razžaljivo besedo, kadar spoznamo, da vsak odgovor samo jeznega še bolj draži, da je vsaka beseda od naše strani, kakor bi olje v ogenj ulivali; — pa oh, mi govorimo, ko bi morali molčati, in dostikrat sledi pretep ali celo pobjoj, ker nismo hoteli molčati.

Molčati bi se moralo o pohujšljivih rečeh, ktere ranijo sramožljivost ter nedolžne duše zapeljajo v slabe misli. Naš Odrešenik je

izgovoril strašno gorré nad tiste, ki dajejo otrokom pohujšanje; — pa oh, koliko je tacih, ki govorijo, ko bi morali molčati, — govorijo celo vpričo nedolžnih otrok, in se ne bojé strašne zažugane kazni!

Kristijan, varuj se, prišel bode plačilni dan, ko bodeš moral dajati odgovor za vsako nepotrebno besedo; — kako hudo ti bode šlo zavoljo opravljivih, zabavljivih in pohujšljivih besedi!

Deni toraj, o Gospod, stražo na moja usta in trdna vrata na moje ustnice; daj, da nikoli ne govorim, ko moram molčati, — pa tudi da nikoli ne molčim, kjer bi moral govoriti!

3. Nahajajo se namreč tudi priložnosti, kjer moramo govoriti, in kjer bi bilo molčanje greh. In kedaj se to zgodi?

Govoriti moramo, kolikorkrat imamo upanje, da bodo naše besede padle na dobra tla, da bode naša beseda pomagala k veči časti božji in zveličanju svojega bližnjega, da bode naš govor pospešil dobro in ubranil hudo. Pripeti se, n. pr. da se počne kje slabo govoriti o božjih rečeh, da se zaničljivo govori o cerkvenih zapovedih, o spovedi, o postu, o duhovnikih — tukaj ne smemo molčati, ampak govoriti, odločno in možato govoriti!

Bilo je v nekih nemških topljicah, da je neki gost med kosilom svojo brezverno modrost na prodaj nosil in vse, kar zadeva vero in Boga, zaničljivo v pogovor spravljal. Malo jih je bilo, ki so mu prikimovali, nobeden pa se ni upal predrznemu kričaču ugovarjati. Nankrat se približa čletni otrok, se postavi pred nevernega norčevalea, kakor grozeč angelj in reče svareč s svojim prstom: „Tako se ne govori o ljubem Bogu.“ Vsi so bili ginjeni in neki starček je s solzami v očeh rekel: „Otrok ima prav, tako se ne govori o ljubem Bogu.“

Kristijani, posnemajmo tega otroka! Kadar gre za čast božjo, tedaj ne molčimo, ampak govorimo.

Govorimo tudi, kadar gre za dobro ime bližnjega. On morebiti ni pričujoč, kadar ga kdo obrekuje, sam se ne more zagovarjati, zagovarjajmo ga mi.

Govoriti in svariti moramo nadalje, ako imamo podložne, sinove, hčere in posle, in ti na napačno pot zaidejo; in če tudi naša beseda nič ne pomaga, storili smo vsaj svojo dolžnost.

In govoriti moramo, kadar je treba laž zavriniti in hinaveu pred svetom krinko, zagrinjalo, za katerim se skriva, raz obraza potegniti ter za resnico in pravico se potegniti.

Predragi! silno imeniten nauk ste danes slišali. Veliko hudega zamorete ubraniti in veliko dobrega doseči za se in za druge, ako

ga vestno spolnujete. Nikar ne bodite Bogu nehvaležni za neprecenljivi dar govorjenja, marveč skrbno brzdajte svoj jezik, nikar ne govorite, kadar bi imeli molčati, pa tudi molčite nikar, kadar vam je dolžnost govoriti. O da bi se moglo na zadnjo uro o slehernem izmed nas reči: on je prav govoril! Amen.

-8.

Praznik Marijinega vnebovzvetja.

Potrebno in nepotrebno.

Le eno je potrebno. Luk. 10, 41.

Sv. cerkev nas z današnjim praznikom spominja tistega dne, ob katerem je blažena devica Marija rahlo in sladko v Gospodu zaspala ter bila z dušo in telesom sprejeta v sv. nebo, kjer za svoje življenje zdaj žviva nepopisljivo plačilo. Tudi mi bi se radi ob sklepu svojega življenja povzdignili za Marijo ter se v nebesih veselili. Ako je to naša resnobna volja, potem si prizadevajmo za eno potrebno, o katerem Jezus govori. Marija tega ni spustila spred oči, zato je tudi prejela najboljši del. Tako se je treba tudi nam obnašati, saj nam to priporoča sv. evangelij današnjega visokega praznika.

„Ti si zelo skrbna, veliko si prizadevaš, pa le eno je potrebno“: tako je govoril Jezus Marti, sestri Lazarjevi, ki si je s postrežbo veliko dala opraviti. Kaj je Gospod pod tem enim potrebnim razumel, razlagalci niso edini. Nekteri besedno razlagajo o jedilih, ktere je Marta v kuhinji pripravljala. Le ena jed zadostuje v naše nasitjenje, in da to pripraviš, ne potrebuješ svoje sestre za pomočnico. Drugi pa razlagajo Jezusove besede o nauku, kterega je Gospod ravno oznanoval in kterega je Marija (Magdalena) pri njegovih nogah zvesto poslušala. Resnice, ki jih oznanujem, poslušati in skrbeti, da segajo v pamet in srce, to je potrebno; ker pa Marija (Magdalena) za to skrbi, si je najboljši del izvolila.

Kterikoli pa je pravi pomen teh Jezusovih besed, toliko je pač gotovo, da je ena zadeva, ki je za človeka pred vsem potrebna; en cilj, kteremu se mora vsak trenutek približevati. Kaj je toraj edino potrebno za človeka? Kakšno je opravilo človekovo, kteremu se morajo vsa druga podvreči? To edinopotrebno pač zasluži, da ga nekoliko bolj premislimo, ker se mnogokrat prezre, in ljudje veliko reči štejejo

potrebne, ki v resnici niso. Da se v pravi volitvi ne bomo zmotili, premišljajmo: a) nepotrebno, b) potem pa potrebno.

Kar je vsem potrebno, za kar naj vsi skrbé, je pač za vse predmet posebne pazljivosti.

I.

Navadno so ljudje podobni evangeljski Marti. Za veliko reči skrbijo in se trudijo; kako se pritožujejo in godrnjajo, ako se jim vse po volji ne zgodi. Mnogo mnogo reči imajo za potrebne, ki vendar v resnici niso potrebne.

a) Ljudje iščejo bogastva, in vendar je nepotrebno za srečno življenje; koprniyo po zakladih, kakor da si bojo ž njimi nebesa kupili; navežejo svoje srce na blago in premoženje, kakor da se jim ne bo treba nikdar od njega ločiti. Skušnja kaže, da ljudem nobena gora ni previsoka, nobeno brezno pregloboko, nobena skala prestrma, nobeno morje preširoko, nobena dežela predaleč, ako menijo tamkaj si najti bogatih zakladov. Pa k čemu toliko truda, ker to ni edino potrebno! To ni največje dobro, kakor je Zveličar naravnost povedal svojim učencem rekoč: *Ne spravljajte si zakladov na zemlji, ki jih rija in molj konča, in kjer jih tatje izkopljejo in ukradejo!* (Mat. 6, 19.)

Zato pa vidimo, da blažena devica Marija ni hrepenela po bogastvu in pozemeljskih zakladih, da si ni želela nazaj tistih časov, ko je bila njena rodovina na kraljevem prestolu in je pozemeljskega blaga imela v obilnosti, ker čutila je v svojem srcu, da se v njem prave sreče ne najde; zato je rajše ubožna ostala vse svoje življenje.

b) Slepotni ljudje iščejo slave in časti pred svetom. Mladeneč premišluje, kako bi druge prekosil ter jih daleč pustil za seboj; v krvavi boj plane drzni vojščak, da bi si pribojeval lavorov venec; da bi si razžaljeno čast rešil, potegne preširnež oster meč ter prebode svojega razžalnika. Po krivičnih potih spodjeda častilakomnež svojega bližnjega, z zvijačo, hinavščino, goljufijo ga spodrine in na njegovih razvalinah postavi svoj sedež.

Iz slavnega častitljivega rodu kralja Davida je bila Marija, a ni se ponašala s tem, in pred svetom ni iskala časti. Akoravno jej je bila najviša čast, Mati božja postati, odmenjena, vendar ona za se po njej ni hrepenela, le to je želela, da bi jej Bog dal dočakati tisto devico, ki bo rodila Odrešenika. In ko je ravno njo to doletelo, kar je drugi privoščila, ni se prevzela, temuč je vedno ostala ponižna dekla Gospodova.

c) Ljudje iščejo veselja in počutnega uživanja, kakor bi bilo to največe dobro in namen sedanjega življenja. Pa ravno tisti, ki iščejo povsod počutne slasti, se ne nasitijo in prave zadovoljnosti ne najdejo. Koliko grenkega pelina se primeša njihovim dozdevnim sladkostim! Sree na tej poti k pokoju ne dospe; — za pravo srečo je to veselje nepotrebno.

Blažena devica Marija tega posvetnega veselja ni iskala, zato se tudi ni podajala med ljudi, ljubila je tihotno samoto; največa radost njena je bila Bogu služiti. Zato nam pravi: *Moja duša poveličuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarji.* (Luk. 1, 46.)

d) Zopet drugi si iščejo učenosti, meneč, da je ona največe blago. Ali če bi v tej največa sreča obstala, potem bi jo silno malo ljudi doseglo. Pa svojo znanost človek tudi lahko zlorabi v prekanjenje in preslepljenje svojega bližnjega. Bistra glava s spridenim srcem je človeštvu že največ britkost prizadejala. Mnogo učenih je slednjič spoznalo, kakor nek modrijan, da za človeka najlepša učenost stoji zapisana v priprostem katekizmu.

Saj vidimo, da tudi Marija ni hrepenela po drugi učenosti, kakor le po spoznanji božjem. Zato je brala v sv. pismu, da bi se priučila božjih postav ter se po njih ravnala.

Glejte, kar ljudje navadno iščejo, ni ono edino potrebno, ker nima prave vrednosti, ne osreči popolnoma, ne ostane vekomaj. Te posvetne dobrote se lahko zgubijo. Bogastvo lahko tatovi vzamejo ali ogenj uniči; čast strupeni jeziki spodkopljejo; veselje ogreni hitro kaka nesreča in med tem ko rajaš, ti že božja pravica piše na steno grozni „Mane, Tekel, Fares“. Tudi učenost se hitro razkadi, ako je neprenehoma ne gojiš. Pa če bi tudi vse to imel v obilnosti, enkrat moraš vse to zapustiti in ničesar ne ponesesh seboj. Smrt te neusmiljeno od vsega odtrga in trešči v temni grob in kaj pomaga zdaj bogastvo in slava in veselje in učenost? Če ti je s praznimi rokami stopiti pred božji prestol! Kajti le eno je potrebno.

II.

Gospod sam naznani edino potrebno v onih besedah, ki jih je Marti govoril: *Marta, Marta, skrbna si in si veliko prizadevaš. Pa le eno je potrebno. Marija je najboljši del izvolila, kateri jej ne bo odvzet.* Ker nas vsi poprej naštetih blagri ne morejo popolnoma zadovoljiti, zato mora biti edino potrebno tako, da nas popolnoma osreči za časnost in večnost. In ktero je to opravilo,

ki je pred vsemi potrebno, in če bi to zanemarjali, bi bilo vse drugo zgubljeno?

Vsak podučen kristijan vé, da je to opravilo skrb za dušno zveličanje. Naj premišljujemo Boga, ali sami sebe, ali vse druge stvari, moramo spoznati, da nas je Bog vstvaril za večno zveličanje. Da je to edino potrebno, se prepričamo iz naslednjih pomislekov:

a) Je to naša edina skrb. Vse druge skrbi je namreč Bog prevzel, le skrb za dušno zveličanje je nam naložil. Zato kliče Jezus: *Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo navrženo.* (Mat. 6, 33.) *Bog te je vstvaril brez tebe, pa te ne more zveličati brez tebe,* uči sv. Avguštín. To se pravi: Bog ti gnado ponuja, pa v tvoji moči je, da jo sprejmeš ali zavržeš, kakor stoji pisano: *Pred človekom je življenje in smrt, dobro in hudo, kar si bo izvolil, se mu bo dalo.* (Sir. 15, 18.)

Pač se moraš vprašati, če si ti vsako gnado hvaležno sprejel in nobene ne zavrgeš? — Pri vseh drugih skrbeh ne veš, ali boš sam njih sad užival, ali ga bodo uživali drugi. Ti orješ, seješ, kupčuješ, zidaš; pa drugi bodo morda želi, tvojega denarja se veselili, v tvoji novi hiši stanovali, kakor uči Jezus: *Neumnež, še to noč bodo tvojo dušo od tebe tirjali, in kar si pripravil, čegavo bo?* (Luk. 12, 20.) Le kar dušno zveličanje zadeva, tukaj boš sam žel, kar seješ; sam vžival, kar pripravljaš. *Zakaj, kar človek seje, to bo žel. Kdor seje tedaj v svojem mesu, bo od mesa žel tudi pogubljenje; kdor pa seje v duhu, bo od duha žel večno življenje.* (Gal. 6, 8.) In če pomislim nazaj v svoje življenje, sem to opravilo, meni edino naloženo, skoro najbolj zanemarjal; — za vse drugo sem bolj skrbel, ko za neumrjočo dušo!

b) Skrb za zveličanje je najpötrebniša skrb. Enkrat zato, ker se je človek nikakor rešiti ne more. Jako različni smo po stanu, službi, premoženji, opravkih . . . ; le v eni reči smo vsi enaki, namreč da vsi enako s strahom in trepetom moramo skrbeti za dušno zveličanje. Saj nas neprenehoma spremlja misel: kaj pa po smrti, kako bo z mojo dušo? Duhovnik in svetovnjak, kralj in berač: vsak se mora enako truditi, enako premagovati, enako vojskovati, ako hoče dušo rešiti ter jo zveličati. — Potem zato, ker se ta skrb nikomur drugemu izročiti ne more. Druge zadeve se lahko po drugih opravljajo. Hlapec dela za gospodarja, vojšček se bojuje za vladarja. Le skrbi za zveličanje ne more nihče komu drugemu izročiti, ne mož ženi, ne žena možu, ne stariši otrokom, ne otroci starišem, ne prijatelj znancu . . . Vsak se bo le sam zveličal ali sam pogubil. *Tvoje*

pogubljenje je iz tebe, Izrael! kliče prerok Ozeja (3, 19.). Prav tedaj reče Kristus: *Le eno je potrebno.*

c) Je pa to tudi najvažnejša skrb, in sicer zavoljo dobička in zgube, za katero tukaj gre. Kaj je namreč ves časní dobiček v primeri z dobičkom nebes? Imej še toliko bogastvo, čast, veselje, učenost; enkrat vendar moraš vse zapustiti, vse zgubiti, le ako nebesa dosežeš, ti jih nihče vzeti ne more, jih nikdar zgubil ne boš. — In kaj je vsa časná nesreča in zguba v primeri s peklom? Vsaka nesreča mine, le pekel nikdar ne. Vsaka zguba se dá nadomestiti, vsa škoda se da popraviti; le ako si nebesa zgubil, ni več pomoči, in si v pekel obsojen, ni več rešitve.

Teh neovrgljivih resnic je bila prepričána Marija, prečista Devica, zato pa si je prizadevala za edino potrebno ter si izvolila najboljši del. Vse svoje življenje je goreče skrbela za blagor že itak angeljsko lepe duše, in Bog je bil edini predmet njenega hrepenenja in njene ljubezni. Temu Gospodu služiti in s čednostmi zališati svoje srce, da bi Najvišemu dopadlo, to je bila njena največa čast in radost. Ker si je Marija tako naložila edino, najpotrebnišo, najvažnejšo skrb, zato si je v resnici izvolila pa tudi prejela najboljši del, kateri jej vekomaj ne bo odvzet, kajti na današnji dan je bila z dušo in telesom posajena na zlati prestol kot kraljica nebes in zemlje ob desni svojega ljubljenega Sinu.

Skrbimo toraj, dragi moji, za edino potrebno, ker v tem so vsi drugi blagri zapopadeni; nikari ne navezujmo svojih src na časne reči, ker smo slišali, da so nepotrebne v dosego večnega cilja. Ne bodimo podobni nepremišljenemu Ezavu, ki je za skledico leče prodal dragoceno pravico svojega prvenstva. Ne bodimo enaki evangelijski Marti, ki je bila le preveč utopljena v posvetno zadeve, marveč modri Mariji (Magdaleni), ki je pri Jezusovih nogah sedela ter poslušala njegov nauk in tako napajala svojo dušo; bodimo podobni blaženi devici Mariji, ki si je najboljši del izvolila in ga zdaj vekomaj uživa.

O Marija, Mati božja in naša mati, prosi za nas slabotne reve zdaj, ko se trstu enako kmalo na desno kmalo na levo nagibljemo, neodločni, kateri del bi si izvolili; posebno pa ob smrtni uri prosi za nas, da dospemo tje, kamor si bila danes ti vsprejeta. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Marijino trpljenje v življenji — in njeno poveličanje v smrti.

Po obilnosti bolečin v mojem srcu so
tolažbe tvoje razveseljevale mojo dušo.

Ps. 93, 19.

Kakoršno življenje, taka smrt. Ta pogovor je med ljudmi kaj navaden. Pobožno življenje sklene srečna smrt, hudobno življenje ima obilnokrat žalosten, nesrečen konec. Kdor v pregrehah živi in brezskrbno prepovedane svetne sladnosti vživa, kaj mu je pričakovati? Iz bukev pogovorov (14, 13.) bo izvedel, kaj! *Za veseljem pride žalost.* Kdor pa v Gospodovi ljubezni živi, da-si mu je tudi življenja pot z bodečim trnjem nastlana, ima trdno upanje, da se bo njegovo trudapolno življenje srečno in veselo končalo.

Mislimo na prečisto devic Devico — Marijo! Kakor nekdanj Noema, smela je klicati tudi Marija: *Ne imenujte me Noeme* (t. j. lepe), *ampak imenujte me Maro* (t. j. grenko). (Rut. 1, 20.) Ne imenujte me vesele, temuč žalostno, ker me je Vsegamogočni silno napolnil z grenkostjo. Presveta Mati božja ves čas svojega dva in sedemdesetletnega življenja ni bila brez bolečin in britkosti. Zares čuditi se moramo, da tolike bolečine niso umorile njenega deviškega Srca. Pa kaka sprememba o smrti! Grenko morje bolečin se je za Marijo posušilo, odprlo se ji pa morje sladkega veselja. Čudili so se angelji božji videč toliko oveseljenje. Strmeli so duhovi nebeški in začudení popraševali: *Kdo je ona, ki pride iz puščave polna oveseljenja, naslonjena na svojega ljubega.* (Vis. p. 9, 5.) Iz puščave sveta, kjer je doma delo britkosti in težave, kjer solze tekó, iz te puščave se je Marija vzdignila, v tolikem veselji, da celo angelji veselja enacega okusili niso.

Ako bi mi danes v sveti radovednosti preblaženo Devico Marijo popraševali: Od kod to morje Tvojega veselja? odgovorila bi nam s prerokom: *Po obilnosti bolečin v mojem srcu so tolažbe tvoje razveseljevale mojo dušo.* Tolažbe Gospoda Boga so razveseljevale Marijino dušo. Kolikor več bolečin je Marijino srce v življenji okusilo, s toliko večo radostjo je Bog napolnil njeno sree ob smrti njeni. Ostanimo danes pri teh besedah in premišljujmo jih: *Za obilne bolečine je Marija obilno veselje prejela.*

Po obilnosti prestanih bolečin je bilo Marijino veselje odmerjeno.

Marijine bolečine bile so tako velike, da bi jih drugo človeško srce prenesti ne moglo. S prerokom Jeremijem zamoremo Mariji klicati: *Velika kakor morje je tvoja potrnost.* (Žal. p. 2, 13.) Prišel je čas, po katerem je ves svet željno zdihoval. Zdaj, zdaj je imela Devica Marija Sinu božjega poroditi. Človek bi mislil, da bodo mogočni vladarji sveta Marijo vabili, da pride in v njihovih palačah porodi Najsvetejšega; človek bi mislil, da bodo saj bogataši odprli svoje lepe hiše in Marijo pod streho vzeli; vsaj to bi si človek mislil, da bo vsak Betlehemčan Marijo silil, naj vstopi v njegovo hišo in jo počasti z božjim rojstvom. Pa ni bilo tako! O kake bolečine je občutilo Marijino srce, ko je morala iti od hiše do hiše, in ni nikjer prostora našla ne za Jezusa, ne za se. Kako ne bi trpelo Marijino srce, ker je vedela, da je Jezus *v svojo lastnino prišel in njegovi ga niso sprejeli.* (Jan. 1, 11.) Kake bolečine je trpelo srce božje Matere, ko je častitljivi sivolasi Simeon Jezusa v naročje vzel in Mariji govoril: In tvojo lastno dušo bo meč bolečin prebodel. Koliko je trpelo srce presvete Device, ko je morala zapustiti na povelje božje zemljo domačo in iti v daljni, nji neznani Egipt. V kolikem pomanjkanji je tam živela, kolikokrat se bala, da ji ne bi kak Egiptčan božjega Deteta vzel in ga izročil morileu Herodu. Nova in velika žalost je napolnjevala Marijino srce, ko je zgubila dvanajstletnega Jezusa. Sv. Timotej Jeruzalemski pove vzrok te Marijine žalosti, ko govori: *Ostri meč bolečin je Marijino srce ranil, ker je zgubila njega, kateri je prišel iskat, kar je zgubljeno. Zato je tudi Jezusu rekla: Tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.*

Pustimo, dragi poslušalci, premišljevanje Marijinih bolečin in zamislimo se v njeno častito vnebovzetje. Kakor megle so zginile izpred Marije vse bolečine. Smrt, za vsacega človeka britka in grenka, je bila za Marijo sladka in vesela. Te sladkosti, tega veselja čisto nič ni grenila ne preteklost, ne sedanjost, tudi ne prihodnost. Mariji ni bilo treba obžalovati pretečenega življenja, ker nikoli, tudi z najmanjim grehom ni razžalila ljubega Boga. Vse njeno življenje bilo je vestno in natančno spolnovanje volje božje. — Ob smrtni uri se Mariji ni bilo treba bati zalezovanja peklenskega duha, ker ona je kači glavo strla. Tudi se ji ni bilo treba bati, da bi bila ob smrtni uri zapuščena, saj so aposteljni iz raznih krajev sveta prihiteli in obdajali njeno posteljo. Je bila li ona v kakem strahu zarad večnosti? Kako bi se ona bala, ker je vedela, da se vsa nebesa pripravljajo

sprejet jo kot nebes kraljico! Marija, poprej od sveta zapuščena, na svetu revna, od sveta zaničevana je zdaj obdana od angeljev božjih, ozaljšana z bogastvom nebeškim, počeščena od presvete Trojice. K sebi kliče Oče nebeški svojo preljubo hčer; iz puščave sveta se Marija vzdiguje proti nebesam naslonjena na svojega ljubega Sina. In sv. Duh vabi svojo prečisto nevesto, ko govori: *Pridi z Libana, nevesta moja, pridi z Libana, pridi, boš kronana.* (Vis. p. 4, 8.) O koliko oveseljenje, o kolika čast!

Podajmo se še enkrat k Mariji Devici, Materi bolečin. Poprej omenjene bolečine Marijine bile so res bolečine, pa bile so le senca tistih skelečih bolečin, ktere so bile za njeno deviško srce še pripravljene. Pravo morje bolečin se je Mariji odprlo pri smrti njenega ljubega Sina — Jezusa. Vprašam te, krščanska mati, kaj bi občutilo tvoje srce, ko bi ti kdo tako govoril: nesrečna, usmiljenja vredna mati! edinega sina imaš, prisrčno ga ljubiš. Vedi dobro; tega tvojega sina čaka velika sramota, grozna smrt. Tvoj sin bo sicer nedolžen, pa hudobni tožniki ga bodo velike pregrehe tožili, krive priče bodo pričale zoper njega — in zato bo k smrti obsojen. Obsojen bo, pa ne k nagli smrti, ampak dolgo, neusmiljeno ga bodo mučili. Pri njegovih smrti bo obilno ljudstva zbranega, vsi bodo verjeli, da je tvoj sin hudodelnik, zato ga bodo še ob smrti zaničevali. Kaj bi materno srce občutilo, ko bi slišalo take besede o sinu svojem?! Krvavelo bi materno srce. Nikdar bi se ne mogla ta mati vesela k počitku podati, vstala nikdar ne bi vesela; nobena jed ji ne bi dišala; kolikorkrat bi svojega malega sinčka pogledala, tolikokrat bi ji solza zaigrala v očeh. Ko bi sin večji, krepkeji postajal, postajala bi materna bolečina večja. — Obrnimo to na prečisto Devico Marijo — kraljico mučencev imenovano! Ona je v prvih dnevih Jezusovega življenja videla, kako je bil preganjan, slišala, kako je bil zaničevan, prepričala se je, da mu po življenji strežejo. Kolika žalost, kolika bolečina je bilo to za njeno ljubeče materno srce! Ali kolike žalosti se je še-le topilo njeno srce, ko je videla svojega Sina vsega raztepenega, s trnjem kronanega, s težkim križem obloženega. Kaj je občutilo Marijino srce, ko je slišala, kako rabeljni zabijajo žebelje v Jezusove roke in noge. Kdo bi zamogel popisati tisto žalost, s katero je bilo napolnjeno srce kraljice mučencev takrat, ko je njen Sin v veliki zapuščenosti klical: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil,“ ali ko je rabelj s sulico prebodel srce Sina božjega in Sina Marijinega! Pri Jezusovi smrti se je pregrinjalo v tempeljnu pretrgalo od vrha do tal, ali Marijinega srca ni takrat trgala žalost? Pri Jezusovi smrti so pokale

skale; ali ni žalosti pokalo tudi Marijino srce? — Toraj obilne, neizrekljive bolečine je Marija pretrpela.

Po obilnosti bolečin v Marijinem srcu so pa tolažbe Gospodove razveseljevale njeno dušo. Kdo bi mogel umeti, s koliko pobožnostjo so pozdravili svetniki, kolikor jih je bilo takrat že pri Bogu v nebesih, Marijo. Ktero pero bi bilo zmožno popisati, s kolikim spoštovanjem je bila kraljica mučencev po smrti počastena od angeljev božjih. O kako se je Marijino srce z veseljem polnilo, ko je videla svojega ljubega Jezusa! Videla ga je, pa v kaki podobi? Glava, poprej kronana s krono trnjevo, se je lesketala obdana s krono nebeške časti in slave; oči poprej s krvjo zalite so zdaj žarele v nebeškem blišču; rane, iz katerih so poprej tekli potoki božje krvi, so se svetile kakor najčistejše zlato, in on, ki je imel poprej za sedež sramotni križ, sedel je zdaj na desnici božji. Vse to je gledala presveta Devica Marija in vsled tega se je njeno srce topilo v sladki radosti.

Ako pomislimo, koliko je storil Bog Oče, da bi razveselil svojo ljubo hčer; koliko Bog Sin, da bi poplačal svojo ljubeznjivo mater; koliko Bog sv. Duh, da bi počastil svojo najčistejšo nevesto, bomo spoznali, da je Marijino srce plavalo v morji veselja. Sv. Avguštin piše, da je Marijino veselje tako veliko, da nam ona sama tega dopovedati ne more. Zares, po obilnosti bolečin v Marijinem srcu so tolažbe Gospodove razveseljevale njeno dušo.

Kaj naj se pa mi, Marijini otroci, iz tega učimo? Prav radi poslušamo, kadar nam pridigarji popisujejo čast in slavo Marijino; potolaženo je naše srce, ko slišimo, da je usmiljena mati, da toraj svojih otrok ne zapusti; srce nam veselja igra, ko se nam dopoveduje, da je Marija pribežališče grešnikov, da tudi za te skrbi, da tudi te milostno sprejema. Kadar pa pridigar o Marijinih bolečinah govori, popisuje njeno žalost in nas vabi, da bi po trnjevi poti hodili za njo potrpežljivo in udano, upade nam sree. V časti želimo biti ž njo sklenjeni, ne želimo pa biti deležni njenih bolečin. Pa to je potrebno. Sv. Janez Zlatoust vprašuje: „Je li kak človek, kateri bi tukaj in tamkaj v miru živel? Je li kak človek, kateri bi brez bolečin živel na svetu, in bi tudi na unem svetu bolečin ne trpel?“ In svetnik odgovori: „Človek! to je nemogoče. Kaj tacega zastonj pričakuješ. Kakor je Marija po mnogih bolečinah in silnih težavah šla v nebesa, tako naj bo tudi vsak kristijan prepričan, da nebeško kraljestvo silo trpi; da se s trudom in vojskovanjem pridobi nebeška domačija.“

Naj se toraj nihče ne tolaži, govoreč: Marijin otrok sem, ona me bo varovala in branila, odvrnila bo od mene dušne in telesne nevarnosti, ona mi bo vesela nebesa zadobila. Marijin otrok si! Srečen si! Iz vsega srea ti zato srečo voščim, ker imaš tako dobro in usmiljeno mater. Pa vedi, edinega Sina Jezusa Kristusa je Marija brez težav in bolečin rodila. Druge sinove in druge hčere je Marija pod križem Jezusovim v velikih bolečinah za svoje sprejela. Na križu je Jezus govoril: „Žena, glej tvoj sin.“

Prvorojeni Sin Device Marije — Jezus Kristus — si je pot križa izvolil; po tej poti je ves čas svojega življenja hodil; kako zamoremo toraj mi, ktere je Marija v velikih bolečinah za svoje otroke sprejela, pričakovati, da bomo brez težav in bolečin k Jezusu in Mariji v nebesa prišli? Otroci križa in bolečin smo; zato nam ne ostane nič družega, kakor da po izgledu svoje nebeške Matere Marije tudi mi potrpežljivo trpimo bolečine, naj si bodo telesne ali dušne, v čast božjo prenašamo, in toraj upamo, da se bo tudi pri nas zgodilo, kakor pri Mariji: da bodo po obilnosti bolečin v naših sreih tolažbe Gospodove razveseljevale naše duše. Amen.

P. J. B.

Dvanajsta nedelja po binkoštih.

I. Ljubezen nikogar ne draži.

Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe. Luk. 10, 27.

Lepše bi pač ne bil mogel popisati Jezus ljubezni do bližnjega, kakor nam jo je pokazal v priliki usmiljenega Samarijana. Njegova ljubezen prihaja iz srea: *ko ga je videl, se mu je v srce usmilil*; kaže se v ljubeznjivi besedi, ker ga je priporočal gostilničarju: *skrbi zanj*; zlasti pa se razodeva v djanji: sam mu stori, kolikor more dobrega in še drugim plača, da skrbijo zanj. Pa ta krasna podoba krščanske ljubezni se nam bo še krasniša zdela, ako pomislimo, da tako plemenito se vede Samarijan do svojega — sovražnika!

Vem, da se je treba veliko premagovati in zatajevati, predno se pride do tolike popolnosti, ker ima ljubezen do bližnjega toliko nasprotja, ker zapazimo pri njem toliko neljubih reči, ki nas dražijo in ljubezen tako zelo obtežujejo; vendar, če se ne morete precej do

tolike visokosti popeti, — do ljubezni, ki se ne da razdražiti — začnite vsaj s tem, da bližnjemu ne boste nič žalega prizadjali, zlasti da ga ne boste sami dražili. Zato vam bom danes le to razložil: Ljubezen nikogar ne draži.

Kdor svojega bližnjega prav po krščansko ljubi, ga varuje po vsi svoji moči sleherne škode. Zatoraj, če kdo svojega bližnjega ne varuje škode ali mu še celo škoduje, ne more reči, da ga tako ljubi, kakor sam sebe, kakor ga nam Jezus Kristus ljubiti veva. Veliko veliko škodo pa svojemu bližnjemu tisti stori, kateri ga draži ali jezo v njem vnema; zakaj jeza je duši in telesu močno škodljiva, jeza je poglavitni greh, iz katerega izvira grozno veliko hudega, kakor nas vsakdanja skušnja obilno uči. Kdor tedaj svojega bližnjega v resnici ljubi, si gotovo vse prizadeva, ga tudi škodljive jeze — poglavitnega greha obvarovati; toraj nič tacega ne govori in ne stori pa tudi ne opusti, kar bi utegnilo bližnjega razdražiti ali raztogotiti, zatoraj tudi trdim: Ljubezen nikogar ne draži.

Ljubezen nikogar ne draži, toraj se iz nikogar norca ne dela, ker to bližnjega draži in večkrat tudi hudo jezo v njem vneme. Če kdo o svojem bližnjem zdaj to zdaj uno smešno pripoveduje; če ga zdaj za to, zdaj za uno v norčiji prijema, da se mu pričujoči na vse grlo smejajo, ta drugim svojo bistrournost prodaja, svojega bližnjega pa kot priprostega, slabournega človečeta ali norčeka drugim pred oči stavi. Tako ravnanje je že samo na sebi krščanski ljubezni nasproti, še bolj pa, če bližnjega žali. Žali ga skoraj vselej, sosebnost pa tedaj, če se ravno tako bistrournost odgovarjati ne zna, kakor ga uni bistrournost podaja. In zdaj mi povejte, kdo izmed vas, kateri pamet ima, je rad drugim v smeh? Kdo ni razžaljen, če se od družih zasmehevanega čuti? Le sami presodite! Zatoraj opominja sv. Pavel, rekoč: *Vaše govorjenje bodi vselej s soljo osoljeno* (Kol. 4, 6.), t. j. vse vaše besede naj so s soljo modrosti in ljubezni osoljene, da jih bližnji zamore brez zopernosti vživati — prenašati.

Ljubezen nikogar ne draži, toraj nikogar od strani ne pika; zakaj ona dobro vé, da tako stransko pikanje človeka močno boli in draži, in tolikanj bolj boli in draži, kolikor manj vé, zakaj da ga zadevajo take zbudljive besede. Človeku je ljubše, da se mu naravnost pové, kar kdo zoper njega ima, kakor da bi ga le zmiraj od strani zbadal in pikal, enako kači, ki je pod listjem prikrita.

Ljubezen nikogar ne draži, toraj nič tacega ne reče, kar že vé, da bo bližnjemu grozno težko djalo in ga prav zelo zbolelo, ker dobro vé, da so zbodljive besede strupenega jezika pušice, ki človeku do žolča pridejo in mu ga razlijejo.

Ljubezen nikogar ne draži, toraj nikomur nič zoper čast ne reče; nikogar ne zmirja, nikogar z grdimi primki ne pita, zakaj ona dobro vé, da so žaljive in zaničljive, zoper čast rečene besede meč, ktere človeku srce presunijo, so iskre, ktere tegoto vnamajo.

Ljubezen nikogar ne draži, toraj nikomur ne nagaja, nikomur ne kljubuje, nikomur nalašč ne nasprotuje; ker dobro vé, da tako početje v bližnjem jezo zbudi in mu jo velikokrat tako podkuri, da ves od tegote gori.

Ljubezen nikogar ne draži: ne tovariša, ne tovarišice; ne hlapca, ne dekle; ne brata, ne sestre; ne najmanjšega posla pri hiši; pa tudi ne siromaka, ki od hiše do hiše kruha prosi. Ljubezen nima tiste grde navade, berača prav dobro ošteti, potem ga pa še brez daru od hiše spoditi; zakaj to marsikterega berača tako vjezi in razdraži, da od hiše gredé močno zabavlja in kolne. Ljubezen, če beraču nič ne misli dati ali mu nič ne more dati, mu pohlevno reče, v božjem imenu iti.

Ljubezen nikogar ne draži in celo ne svojih staršev, katerim je še posebno spoštovanje dolžna. Da pa svojih staršev ne razdraži, je do njih vsa ponižna, krotka, pohlevna, molčeča, ubogljiva, postrežljiva, v vsem svojem dejanji in nehanji lepe in hvale vredne obnaše. Ljubezen, da svojih staršev ne vjezi, jim nobene ne pregrizne, jim ne jezljá in ne jezíká, jim trdo in ošabno ne odgovarja, jim nobene debele, žaljive, žaničljive ne reče, se jim v poštenih in pravičnih rečeh nikoli zoper ne stavi, si ne daje vsako reč po dvakrat, trikrat in še večkrat ukazovati, preden se vzdigne in stopi, ne hodi mrmraje in godrnjaje k ukazanemu delu, ne izvračuje dela na svoje druge brate in sestre, ne pravi: „Jaz tega ne bom, naj pa brat gre, naj pa sestra stori;“ ljubezen sama rada prva poskoči in ukazano delo stori. Ljubezen ne odreče svojim staršem potrebne pomoči, ako jim jo skazati zamore, jih ne zapusti v sili in potrebi, sosebno ne v bolezní in starosti, se jih ne sramuje, dasiravno so nizkega stanu in že na pameti opešali, ob kratkem reči: ljubezen se vsega prav skrbno varuje, kar bi utegnilo starše žaliti, jeziti, raztogotiti.

Krščanski starši! ali najdete v svojih otrocih tako ljubezen — ljubezen, ktera vas k jezi ne draži? Oh, usmili se Bogu! da se ta ljubezen v marsikterih otrocih popolnoma pogrěša. Ljubezen nikogar

ne draži, otroci pa še celo svoje lastne starše dražijo, ker so vsi ošabni, jezični, zabavljivi, neubogljivi, nepokorni, nehvaležni, samopašni, razuzdani, trdosrčni, neusmiljeni. In ravno zato, ker so taki in taki, svoje starše žalijo, dražijo, jim lasé na glavi belijo, življenje krajšajo, prezgodnjo jamo kopljejo. Taki otroci, ki svoje starše še celo tako razdražijo, da nad njimi kleti in rotiti začno, so menda pozabili, ali pa si k sreči ne vzamejo, kako strašno jim Bog v svetem pismu žuga, rekoč: *Preklet bodi otrok, kateri ne spoštuje svojega očeta in svoje matere.* (V. Moz. 27, 16.) *Od Boga je preklet, kdor svojo mater razjezi* (Sir. 3, 18.), govori sv. Duh iz ust modrega Siraha. *Očetov blagoslov otrokom hiše utrjuje, materna kletev pa jih do tal podira.* (Sir. 3, 21.) Očetova in materna kletev je velikokrat že na tem svetu otroke in njih zarod zadevala, kar nas sv. pismo in druge prigodbe obilno uče.

Kam se je svojemu očetu Noetu posmehoval, ko ga je razgrnjenega videl. Noe, razžaljen zavoljo predrznosti svojega sina, ga je preklel in to prekletje je njega in njegov zarod zadelo, in še današnji dan leži to prekletje nad njegovim zarodom, nad nesrečnimi zamorci v srednji Afriki in Bog daj, da bi naši misijonarji to prekletje od njega vzeli! — Sv. Avguštin je popisal žalostno prigodbo, iz ktere razvidimo, kako strašno otroke tepe materna kletev.

Nek Pavel je prišel s svojo sestro Paladijo v Afriko k ostankom ali svetinjam sv. Štefana zdravja iskat in mi je (pravi sv. Avguštin) svojo in svojih bratov in sester pregreho in nesrečo tako-le pripovedoval: Bilo nas je desetero otrok, sedem fantov in troje deklet. Ko smo še doma bili v mestu Cezareji na Kapodoškem, je naš najstarejši brat svoji materi pokorščino odrekel in se je bil v svoji hudobi tako spozabil, da je bil še celo svojo mater udaril. Dasiravno smo mi drugi otroci to hudobno djanje svojega brata videli, ga vendar le nismo svarili, vsi smo molčali. Na to so bili naša mati zavoljo hudobnega djanja svojega sina, pa tudi zavoljo našega molčanja, tako razdraženi, da so brž v cerkev tekli h krstnemu kamnu, kjer smo bili vsi krščeni, in so nad njim svojo roko raztegneno držali, rekoč: „Strašni Bog, kateri se zavoljo zaničevane nature maščuješ, kaznuj moje nečloveške otroke ter pripusti, naj okrog po svetu hodijo in tako kazni nosijo nad seboj, da bo vsacega groza in strah, kdor jih bo videl. Kmalu potem se je jel najstarejši brat na vseh svojih udih močno tresti in to tresenje ni nikakor nehalo. Že tisto leto smo se tresti začeli tudi vsi drugi otroci po vrsti, kakor smo stari. Ko so mati te hude nasledke svojega prekletja videli, so obupali in so se obesili z lastnimi rokami. Mi otroci pa smo se kot preklet zarod po svetu razkropili, da bi, ko bi mogoče bilo, svojo lastno pregreho zakrili. Eden izmed bratov je v Raveni na Laškem pri ostankih

sv. Lorencea zdravje zadobil. Jaz pa in moja sestra Paladija, potem ko sva dolgo časa več ko na tisuč krajih pomoči zastonj iskala, sva bila poslednjič v spanji opomnjena, se v Afriko v mesto Hipon k svetinjam sv. Štefana podati, in sva res tukaj rešena bila od nasledka materne kletve. Kod pa se drugi moji bratje in sestre potikajo, tega ne vem.

Ta prigodba je dala sv. Avguštinu lepo priložnost opominjati otroke, svojih staršev nikoli ne dražiti k jezi, da si njih prekletja ne nakopljejo. Ta prigodba naj tudi vas, otroke in starše, z božjim strahom napolni; otroke, da ne dražijo svojih staršev; starše pa, da nikdar ne preklinjajo svojih otrok, da obojih ne zadene prekletje — časna in večna nesreča.

Ljubezen nikogar ne draži, toraj tudi ne svojih otrok. Ljubezen, da svojih otrok brez potrebe ne draži, jih prijazno uči, naj so še tako neukretni in trde glave; jim z lepo besedo ukazuje in jim le toliko in taka dela naklada, ktere so po svoji moči storiti v stanu; za vse enako skrbi in med njimi nobenega posebnega razločka ne dela; jim na prosto voljo da, v tisti stan stopiti, v kterega se čutijo poklicane; njih napake z vso potrpežljivostjo odpravlja in boljša, in če je kterikrat za šibo prijeti prisiljena, jih kaznuje po pameti in po božji volji, pri hladni krvi, ne pa v jezi ter tudi Boga prav goreče prosi, naj šiba poboljša, kar se z lepo nič več ne da poboljšati.

Če pa starši s svojimi otroci nespametno in grdo ravnajo, ali se je potem čuditi, da nimajo otroci do njih nič pravega veselja in sreca? Ni se čuditi, da so otroci vsi zbegani in nevoljni, če jih starši zmiraj le z ostro in trdo besedo učé in svaré; ni se čuditi, da otrokom srce upade, če jim starši pretežka dela nakladajo; ni se čuditi, da se v otrocih jeza vname, če jih starši zavoljo vsacega iz naglosti ali pa iz neprevidnosti storjenega pregreška hučo zmirjajo in roté; ni se čuditi, da so otroci razdraženi, če starši razloček med njimi delajo ter enega izmed njih za svojega malika imajo, druge pa kot postranske odrivajo; temu svojemu maliku in ljubčeku vse dajo, vse privolijo, vse pregledajo, druge pa trdo imajo, jim vse za zlo vzamejo in še potrebnega ne dajo; kar ljubček stori, je vse dobro, vse prav, vse hvale vredno; kar pa drugi storé, jim ni kmalo všeč, je vse pomanjkljivo, je le malokdaj pohvale vredno. Gorjé bratom in sestram, če se tega srčeka dotaknejo in mu kaj žalega storé! Ni se čuditi, da otroci togoto v svojem srcu občutijo, če so jih starši prisilili v ta ali uni stan stopiti, v kterega niso bili od Boga poklicani. Oče in mati sta svojemu sinu vso pomoč odrekla, če v deseto šolo

ne pojde. Siromak je prisiljen v deseto šolo stopil, potem pa v Gospodovo svetišče. Prisiljen duhoven se morebiti nad svojimi trdosrčnimi starši v srcu jezi, med tem ko drugim svete blagre deli. Ta ali una nesrečna hči v svojem srcu svoje nespametne starše rotí, ker so jo prisilili, človeka v zakon vzeti, do ktereга ni imela srca. Ni se čuditi, da otroci vso ljubezen do svojega očeta zgubé in se nad njim togoté, ko vidijo, da oče po krčmah popiva in zapravlja in kadar domu pride, pa po hiši razgraja in razbija, da vse pred njim trepeta in da bo kmalo kmalo lepo pohištvo po svojem grlu pognal, nje pa prazne in nage po svetu poslal. Ni se čuditi, da so otroci razdraženi in da svoje starše v srcu zmirljajo in kolnejo, če jih v svoji nagli jezi brez pameti in tolovajsko pretepajo, pretepajo za majhne in prazne reči, pretepajo, ko še otroci večkrat ne vedo, zakaj bi bili vendar tacega pretepanja vredni.

Otroci od svojih staršev razdraženi niso brez greha, če jih tako ne spoštujejo, kakor so otroci tudi svoje slabe in malovredne starše spoštovati dolžni; pa še večje gorje staršem, če svoje otroke po krivici dražijo ter v njih togoto vnemajo in vso ljubezen do sebe ugasjejo. Zato opominja sv. Pavel, rekoč: *Očetje! nikar ne dražite svojih otrok, da jim srce ne upade* (Kološ. 3, 21.), in v drugem kraji: *In vi očetje! nikar ne dražite svojih otrok k jezi, temuč zredite jih v podučeni in svarjeni Gospodovem.* (Efež. 6, 4.)

Ljubezen nikogar ne draži, toraj tudi ne mož svoje žene in žena ne svojega moža, ako se prav po krščansko ljubita. Zakonske žene se večkrat pritožijo, da imajo hude, togotne može, kateri ž njimi grdo ravnajo in jih še celo pretepljejo; tega pa nočejo spoznati, da so večji del same tega krive. To se tako-le zgodi: mož se krega zavoljo te ali une reči; žena mu jih namesti ene deset bodečih pové. Mož pravi: molči! Žena v jezi zavpije: kaj! ali pijancu, igralcu, zapravljevcu, nečistniku bom molčala?! Še bolj ga začne oberati. Mož potem jeza zgrabi — in satan je z verige spuščén. Kdo je vsega tega najbolj kriv? Ali ne žena, ki molčati ni hotla? Ne rečem, da možje niso krivi; o krivi so, krivi! to pa še rečem, da žene njih strupeni jeziki tepó in da bi ne bilo toliko hrupa v hiši, ko bi znale molčati, kakor jih sv. Monika uči s svojim zgledom in s svojo besedo.

Sv. Monika je imela silno silno hudovoljnega in togotnega moža z imenom Patricij. Tacega divjega moža menda ni bilo široko in dolgo po svetu, kakoršen je bil nevernik Patricij. Monika je vsa tiha in pohlevna okrog njega hodila, njegove zakonske nezvestobe je voljno prenašala, mu prijazno stregla in trdo molčala, kadar je Patricij kot

divjina po hiši razsajal. Druge žene, ki niso imele ravno tacih zdvijanih mož, kakor je bil Patricij, so Moniki potoževale, da njih moške grdo in neusmiljeno ž njimi ravnajo. Monika pa jim je vselej rekla: „Da vaši moške grdo z vami ravnajo ter vas pretepljejo, je pripisovati vašemu neukrotenu jeziku, kateri vaše že tako združene moške še bolj razdraži in razkači. Jaz pa svojemu togotnemu možu pohlevnost in krotkost nasproti postavljam in trdo molčim, kadar po hiši razgraja in nori. Potem se vihar kmalo uleže in ogenj togote, ki mu nihče ne priklada, kmalo sam od sebe ugasne, potlej je pa vse jasno in tiho. Potem še-le začnem govoriti, toda le besede pameti, miru in ljubezni.“ Tako tedaj je mlada Monika svoje sosede učila in ktere so jo ubogale, so ljubi mir v hiši imele. Sv. Monika je s svojim pobožnim življenjem, s svojo angeljsko krotkostjo in s svojo gorečo molitvijo poslednjič tudi svojega moža h krščanski veri spreobrnila; z vero pa se je tudi vse njegovo življenje spremenilo; bil je tih, pohleven, krotek, zvest zakonski mož do svoje ljubljene žene, pa je že drugo leto po svojem spreobrnjenju († 370) v Gospodu zaspal. Sv. Monika je svojega moža tudi po njegovi smrti prisrčno ljubila. Ko je bila pozneje še za svojim razuzdanim sinom Avguštinom na Laško prihitela ter tudi njegovo spreobrnjenje sprosil, si je voščila, ko bi utegnila na Laškem umreti, da bi se njeno truplo v Afriko preneslo in pri možu pokopalo k vednemu spominu, da je ž njim zmiraj v edinosti in ljubezni živela. — Zakonske žene, bodite Monike in togotne Patricije bote spremenile v krotke moške! Vi moške pa, ljubite svoje žene, kakor Kristus svojo cerkev ljubi, in ljubi mir bo med vami.

Ljubezen nikogar vedoma in prostovoljno ne draži, če pa koga neprevidoma razdraži, ga brž za zamero prosi in s pohlevno besedo tolaži. Če mora ljubezen s kakim hudovoljnim človekom pod eno streho prebivati, se ž njim nikoli ne prepira, da ga še bolj ne razkači, kakor jo sv. pismo uči, rekoč: *Nikar se ne prepiraj, ker to ni ničemur k pridu.* (I. Tim. 2, 14.) *Zdrži se prepira in grehov bo veliko manj. Naglost v kregu ogenj (jeze) užiga in naglost v prepiranju kri preliva. Ako v iskro pihaš, iz nje velik ogenj vstane; ako na njo pljuneš, ugasne; oboje pride iz tvojih ust* (Sir. 28, 10.): iz tvojih ust pride ali huda, sovražna beseda, ktera iskro — začetek jeze v velik ogenj togote podpiha; ali pa pride krotka, prijazna beseda, ktera že precej v začetku jezo v človeku pogasne. *Mehak odgovor jezo utolaži, trdo govorjenje togoto napravi. Togoten človek boje napravi, potrpežljivi pa napravljene potolaži.* (Prip. 15, 1. 18.) Sv. Ambrož pa pravi: *Togotnemu ne daj odgovora, zakaj če se dva kamna krešeta, ogenj dajeta.* Ravno tako če se dva togotna človeka kregata, jima iskre togote iz oči švigajo, ogenj srditosti jima v obrazu gori. In sv. Krizostom pravi: *Nobena reč ni tako močna kakor*

krotkost; kakor voda vžgano kopo drv pagasi, tako pogasi krotka, dobra beseda ogenj togote, ki je v človeškem srcu že s plamenom gorela.

O koliko manj greha bi se po hišah storilo, koliko jeze, krega, kletve in pretepa bi se ustavilo, ko bi ljudje znali potrpeti in molčati ali pa s krotkostjo govoriti in potolažiti! Toraj vas vse opominjam z besedami aposteljna Pavla, rekoč: *Ne dajajte prostora hudiču (kteri razprtije napravlja). Nobeno hudo govorjenje naj ne pride iz vaših ust. In nikar ne žalite sv. Duha božjega, s katerim ste zapečateni. Vsaka grenkoba, in jeza, in srd, in vpitje, in preklinjevanje bodi daleč od vas z vso hudobijo vred. Bodite pa med seboj dobrotljivi, usmiljeni, in zanesite eden drugemu, kakor je tudi Bog vam po Kristusu zanesel. Bodite eno telo in en duh.* (Efež. 4, 1.) Udje enega telesa si niso nasproti, se med seboj ne vjedajo, ne grizejo, ne sekajo in ne koljejo. Ni bilo še slišati, da bi si bil kdo iz jeze roko odrezal, zato ko se je bil v nogo vsekali, ali da bi si bil zobe izbil, zato ker se je bil v jezik vgriznil, saj so vsi — jezik in zobje — v eni hiši: ravno tako tudi vi, ki ste v eni hiši, ki ste udje enega telesa, katerega glava je Kristus, se ne smete gristi, kleti, sekati, si škodo delati, da se ne pregrešite nad svojim in Kristusovim telesom. *Bratovska ljubezen ostani med vami.* (Hebr. 13, 2.) Kristusov mir bodi z vami in njegova ljubezen prebivaj v vas, ljubezen namreč, ki se ne da razdražiti, ljubezen, ki nikogar ne draži. Amen.

† Jurij Volc.

2. Prepogostno obiskovanje krčme.

Luk. 10, 34.

Vvod. V gostilni, v krčmi je bil oropani in ranjeni popotnik oskrbljevan in je okreval. To bi utegnil kdo v pohvalo krčem obrniti. Res, krivica bi bila, vse krčme brez izjeme zavreči, ker večkrat so neobhodno potrebne za ptujce, popotnike . . . Toda vsaka reč se da v zeló obrniti, in morebiti je malo reči na svetu, da bi toliko hudega prinašale kakor ravno premnoge krčme, ki so prave jame razbojnikov, kjer je marsiktera duša neusmiljeno napadena, oropana, ranjena, umorjena . . . Ne morem drugače kakor svariti vas: Varujte se krčme, ker pogostno obiskovanje krčme je 1. nepotrebno, 2. škodljivo.

Izpeljava. I. Vem, da imate mnogo izgovorov in zagovorov za obiskovanje krčme, pa so prazni; tega se lahko prepričate:

1. Sem slaboten, pijača mi da moč in zdravje. Kako se motiš, če si misliš v krčmi moč in zdravje utrditi. Poglej jih, kakšni so, kateri so krčme vajeni: motne oči, velo lice, sključen hrbet, tresoče noge in roke... In kako slabe in nezdrave pijače se zdaj po mnogih krčmah ponujajo za dragi denar. Koliko bi si lahko za ta denar doma zboljšal, ne za enkrat, ampak za zmiraj, ne le sam za se, ampak za vso družino, ki ti mora tudi trdo delati.

2. Moram si tudi ktero veselje privoščiti. S tem se zelo samega sebe zatožiš: drugi so ti toraj ljubši, kakor tvoji najbližji domači — oče, mati, brat... Sramota, da je to res; doma tako molčeč, v krčmi tako zgovoren! Sramota za sedanji čas, da noče poznati najblažje sreče družinskega veselja! Če si tudi najdeš nekoliko tiste omame, ki jo veselje imenuješ, je pa drugi dan in pozneje otožnost tem večja.

3. V krčmo moram zaradi svojih opravil, da si kupčijo širim, novih naročnikov dobim... Kako samega sebe slepiš! Zanesljivih ljudi nikar ne išči med onimi, ki veliko po krčmah posedajo. Navadno se v tem oziru sodba tako glasi: „Ta človek je vedno v krčmi, s tem nočem imeti nobenega opravka.“ Ako želiš dobička, v krčmo nikar! Tu ima le eden gotov dobiček — krčmar.

4. V krčmi vsaj kaj novega zvem. Kaj novega lahko povsod zveš; pošten časnik ti pove vse važne novice, poleg tega ti podaja še lepega poduka. Prevelika zvedavost pa tudi ni za možke; skrbi raje, kako boš sam svoje gospodarstvo zboljšal, kakor pa bi radovedno povzvedoval, kaj se po svetu godi. Pametnega se itak malo zve.

5. Večkrat me kaj doma vjezi, moram si iti jezo utopit v krčmo. Se li da jeza utopiti? s pijačo pogasiti? Mogoče, da za nekaj časa zopernost pozabiš; a skušnja kaže, da se jeza s pijanostjo le neti, in da iz majhne zadrege nastane velika, iz majhne jeze — sovraštvo in dokaj hudega.

6. Družčina tako nanese. Temu ne more nihče ugovarjati, če se poštenjaki v poštenu krčmi semtertje pri kozarcu vina zmerno in pošteno razveselijo. A take zanikerneže, kakor se v sedanjih časih večidel po krčmah potikajo, za prijatelje si voliti, je sramotno. Ako si boljših prijateljev in tovarišev ne moreš najti, stokrat boljše, da nobenega nimaš. Če te tudi zasmehujejo, ako nočeš v njihovo družbo, pusti jih... Kdor se med otrobe meša...

II. Pogostno obiskovanje krčme je škodljivo in pogubno, ker tako postaneš:

1. Pijanec. Zdaj se morda še vstrašiš tega imena in se ti gnjusi; a če se krčme ne ogiblješ, bo gotovo to kmali tudi tvoj sramotni priimek. V krčmo se gre zato, da se pije; v začetku se pije, ker drugi pijó, potlej gre čedalje lože, slednjic strastno; in kdor strastno pije, je pijanec — najnesrečniši človek!

2. Igralec. Krčma je navadno tudi igrališče, in le prehitro pride tudi igra v navado, postane — strast. In v kolike zadrege in nesreče strastno igranje človeka zapelje, nam kaže žalostna skušnja...

3. Zapravljivec in berač. Več zapraviš, kakor pridobiš; delo te več ne veseli; gospodarstvo gre rakovo pot; vse je narobe. Mlad pijanec, star berač; to je že stalno pravilo, bodisi v kateremkoli stanu. Izgledov bi vam lahko naštel, kolikor hočete; premnogo jih že sami poznate.

4. Neusmiljen divjak. Krčma te pripravi polagoma ob vse blago čutilo. Ljubezen do staršev zginje; bratovske vezi se raztrgajo; do nikogar nimaš več usmiljenja. Koliko trpijo domači, kadar se pijanec pozno domu vrača! Koliko sovraštva, preteпов, umorov se v krčmi prične! Še do živine je pijanec neusmiljen. Od tod opomin, da se ga je treba s senenim vozom ogniti.

5. Brezbožnej in sovražnik cerkve. Mogoče, da je krčmar še kolikor toliko pošten kristijan; a večkrat ne more (ali pa tudi noče) odvrniti najbolj spridenih in zavrženih ljudi od blizo in daleč. Če v katerem kraju vera peša, se to pešanje prične v krčmi s protiverskim govorjenjem; če kje vse ovčice ne ljubijo svojega duhovnega pastirja, so med njegovimi sovražniki gotovo najhujši oni, ki pridno v krčmo hodijo; če se kje služba božja zanemarja, opuščajo jo gotovo redni obiskovalci krčme...

6. Bolnik na telesu in večidel mrlič na duši. Lenoba, posedanje v zaduhlem zraku, nočno čuvanje, nezumno zalivanje s štrupeno pijačo... Kaj pa duša?! Ali je ktera zapoved, da bi je zastarani, krčme navajeni pijanec ne prelomil?... Kdaj in kako prejemaj sv. zakramente? Kako se poslužuje pripomočkov dušnega življenja? *Vem tvoja dela; ime imaš, da živiš in si mrtev.* (Raz. 3, 1.)

7. Suženj satana, ki te ima uklenenega v življenji, ker nihče se tako nerad ne poboljša, kakor zastarani pijanec; ki te bo imel v oblasti na zadnjo uro, ker malo pijancev lepo in srečno umrje; ki te bo vse večne čase trpinčil, ker pijanca čaka v peklju posebno trpljenje, kakor priča bogatinova žejja v evangeliji.

Konec. O reši se te strašne sužnosti. Zdaj morebiti je še čas, še ni vse zamujeno. Prosi Jezusa, usmiljenega Samarijana, naj ti ozdravi prehude rane, ki so ti jih že roparji v krčmi prizadjali na duši in telesu. Prosi pa tudi, naj še potlej skrbi za te, da popolnem okrevaš, stanoviten ostaneš.

Trinajsta nedelja po binkoštih.

I. Slabi nasledki nečistega greha.

Jezus, učenik, usmili se nas.

Luk. 17, 13.

Veliko vrst so bolezni, ki se v naši deželi prikazujejo; zdaj se ta, zdaj ona bolezen človeka poprime, da komaj še semtertje lazi in poseda; ali pa ga še na posteljo vrže, hudo tlači, suši in mori. Pa vendar, kako srečni smo in večni Gospod Bog bodi zahvaljen, da te bolezni nimamo, kakoršno so imeli možje, ki so po sporočilu današnjega evangelija Jezusa ozdravljenja prosili. Ta bolezen kraljuje le bolj v gorkih krajih v jutrovi deželi in se jej pravi jutrovska goba ali skrumba. Grozno ostudna in strašna je ta neznana bolezen. Gobovi človek je ves v eni krasti, kot neka spečenina se po vsem životu razširi, se dolgo časa, po 20, 30 in še celo po 50 let po človeku spreha in skozi meso in kosti do mozga pride. In zadnjič začnejo pokrajni udje utrpiti in umirati in se od života ločiti.

Zavoljo velicega smradu in tudi zato, da bi zdravi te kužne bolezni ne našli, so morali gobovi ljudje po Mojzesovi postavi prebivati v samotnih krajih in nobenemu zdravemu se niso smeli približati. Zato pravi današnji sv. evangelij: *In ko je Jezus šel v eno vas, mu je naproti prišlo deset gobovih mož, kateri so od daleč stali.*

Najbolj žalostno pri tej bolezni pa je to, da če se koj od začetka, kadar se prva krastica na koži prikaže, ne odpravi, potem zanjo ni nobenega zdravila več. Naman, imenitni dvornik sirskega kralja, je vse zdravnike poskusil, pa mu niso mogli pomagati, dokler ni prišel k Elizeju, božjemu preroku, in je po čudeži ozdravel, ko se je v reki Jordanu umil. Tudi deset gobovih mož, o katerih današnji sv. evangelij govori, nobeden ni mogel ozdraveti, zato so

na Jezusa, božjega zdravnika, čudodelnika, čakali in ko so ga od daleč zagledali, so svoj glas povzdignili, rekoč: *Jezus, učenik, usmili se nas!*

Veseliti se tedaj smemo, ljubi kristijani, ter Boga hvaliti, da nas ta neznana, strahovitna bolezen ne zadene, ker le po božji milosti smo pred njo obvarovani; toda žalovati moramo ter z gobovimi svojimi glasovi povzdigniti, rekoč: Gospod Jezus, ti božji učenik, usmili se nas! ker se nas prijema neka druga še bolj nevarna, ostudna in škodljiva bolezen, kakor je goba; bolezen, ki se kakor dereča voda po svetu razširja in ljudi požira; bolezen, ki ljudem vso časno in večno srečo podkopuje; bolezen, ki neznano veliko križev in težav za seboj popušča; bolezen, ki fantom in dekletom, očetom in materam toliko britkih solz iz oči izžema; bolezen, ki truplo in dušo mori in največ ljudi pahne v brezno peklenško. Ali veste, kako se tej kužni bolezni pravi? Imenovati jo vam hočem in nekoliko njene slabe nasledke popisati, da se je bote bolj skrbno varovali in bali vanjo pasti; tisti pa, ki to kužno bolezen že imate, se tolikanj bolj prizadevali iz nje do časa vstati. Tej škodljivi bolezni se pravi nečistost: njeno ostudnost in slabe nasledke, kakor tudi moje opominjevanje, se je skrbno varovati, bote zaslišali v današnjem govorjenji.

I.

Nečistost je podobna gobovi bolezni, ker spridi, oslabi človeško telo in tako rekoč mozeg v njegovih kostéh posuši in sožge. Ako se mladenča ta nečista bolezen prime, ako svojega telesa v časti in v spoštovanji nima in je vso sramožljivost do sebe in do drugih zgubil, sam sebi rast zadržuje, sam sebi telesno moč zmanjšuje, sam sebe omamlja, sam sebi življenje krajša, sam sebi jamo koplje, v katero prezgodaj, morebiti že v cvetji svojega življenja pade in tako morilec samega sebe postane.

Povzdignite svoje oči in poglejte fante, kateri so v bolezen nečistosti padli! Dokler so bili še nedolžni, so rastle kakor mlada drevesca pri potoku zasajena v svoji deviški lepoti, bili so ljubeznjivi, belo-rudečkasti, kakor limbarji na zelenem polji; nedolžnost se jim je svetila v obrazu kakor zjutranja zarja na jasnem nebu. Pa oh žalost! kakor hitro so svojo nedolžnost zgubili, so zgubili tudi ž njo svojo telesno lepoto. Od strupene gobe nečistosti vsi omamljeni in zdelani žalostno semtertje lazijo, kakor da bi nobenega življenja v sebi ne imeli; ali pa od nečistega ognja vsi zdvijani po svetu noré ter nimajo pokoja ne po dnevu, ne po noči; tako dolgo razgrajajo, vpijejo,

popivajo, voglarijo, vasujejo, dokler jih zadnje moči ne zapusté; potem vsi utrujeni in po grešni strasti oslabljeni se čutiti začno enako osušenemu drevesu, ki se ne bode nič več ozelenelo. Spomlad se vsako leto omladi, le mladeneč razuzdani se ne omladi več, njegova poprejšnja lepota v obrazu se ne povrne več nazaj. Drevo vsako leto ozeleni in stoji v cvetji pred našimi očmi, le gobov mladeneč ne ozeleni in razevete več, on ostane suho drevo, ki ga je ogenj nečistosti usušil. Oj siromaki, usmiljenja vredni siromaki so taki mladenci, ki so suha drevesa postali, ker niso za nobeno drugo rabo, kakor da se posekajo in v ogenj vržejo, da zgoré.

Povzdignite svoje oči in poglejte dekleta, ki so gobovo bolezen nečistosti nalezle. Ni dolgo tega, ko so cvetele v svoji nedolžnosti, kakor rudeče rožice v božjem vrtu in zdaj se osipljejo in so zvene, kakor da bi jih bila huda slana osmodila, zato ker so svete čistosti žlahtni cvet v svojem srcu zamorile. Prezgodaj so se postarale te uboge reve, vredne krvavih solza! Ljuba spomlad jim vsako leto lepe rožice razeveti, le samo angeljska rožica, njih sveta čistost se ne razeveti več; lepota nedolžnih lic se jim nič več ne povrne!

In zdaj mi povejte: ali ni nečistost ostudna, škodljiva goba, ki spridi in konča žlahtno človeško telo? Ali je še kaka pregreha na zemlji, ki bi toliko ljudi nesrečnih naredila, kakor jih nečistost stori? Nečistost je nekdanj potopila ves prvi svet razun Noeta in njegove družine. Rekel je Bog v svoji pravični jezi: Žal mi je, da sem človeka vstvaril — moj duh v njem več ne prebiva, vse meso je spačeno, vsi ljudje so pravo pot zapustili. Zato hočem človeka, ki sem ga vstvaril, z zemlje potrebiti in pokončati. Nečistost je Sodomo in Gomoro in druga sosednja mesta z žveplenim ognjem pokončala in v globočino pogreznila, kjer je zdaj gnjilo morje, v katerem ne more nobena živa stvarica živeti; nečistost je bogaboječega Davida storila prešeštnika in človekomorea in sklicala neznano veliko nadlog nad njega in nad njegovo celo hišo; ona je modrega kralja Salomona v malikovanje zapeljala in z britkostjo napolnila; ona je močnega Samsona zvezala, mu oči steknila in ga v žalostno smrt pripravila; ona je veliko tisoč Izraelcev pomorila; ona še zdaj ljudi mori in stori cele narode revne in nesrečne. Posebno pa nad posamezne hiše in družine prinaša veliko križev in težav, nadlog in britkost. Tam očetje z glavo v steno bijejo, srce se jim od žalosti topi zavoljo nesreče zgubljenih sinov; tukaj si matere lasé z glave pulijo in toče britke solze nad svojimi zapeljanimi hčérami. Iz one hiše je zginil blagoslov božji, ljubi mir in pokoj, pa nesreča, truma križev in težav je

privrela vanjo, ker se šesta zapoved ni spolnovala. Ves svet nam priča, da pravični Bog vsako pregreho tepe, toda zavoljo nečistosti tepe ljudi že na tem svetu do bele kosti. In vendar se ljudje ne zmodrujejo, da bi spoznali svojega razuzdanega življenja žalostni konec, da bi se bali in skrbno varovali pregrehe, ktera jih v toliko nesrečo pripelje. Vzrok tega je spet nečistost, ker ona tudi dušo spridi, ji um oslepi, voljo trdovratno, neobčutljivo stori in ji vso nebeško lepoto poropa; toraj ne spoznajo in si k sreči ne vzamejo, da po nečistem življenju hodijo v svojo časno in večno nesrečo.

II.

Kdor se tedaj nečistemu življenju uda, zraven svojega telesa tudi drugič svojo dušo mami, slabi in mori, ker njene moči zatira, krha in kali, da nekako tumpaste, omotene in oslABLJENE postanejo. Menim, da nobena reč človekovega spomina tako zelo ne oslabi in omrači, kakor ravno nečistost, da spet kmalo pozabi vse to, kar se je pred s trudom in močnim prizadevanjem naučil. Nečistost zmede njegove misli in jih z grdimi podobami napolni, da mu le-te tudi pri pogledu najbolj nedolžnih reči na misel hodijo in se mu tudi pri najsvetejših opravkih, celo med molitvijo, v glavo silijo in pred oči stavijo. Nečistost otemni njegov um, oglušči njegovo vest, okamni in zakrkne njegovo sree; toraj noče in tudi ne more spoznati, kar je prav in kar mu k zveličanju služi; vest mu ne očita več, če še toliko nesramnost stori; nobeno še tako ostro svarjenje se ga ne prime; nobena še tako mila prošnja ga ne omeči, nobena še tako strašna resnica ne pretrese njegovega otrpnenega srca. Ima sicer še oči, pa vendar le ne vidi ozkega pota proti nebesom, toraj z drhaljo hiti po široki poti v svojo časno in večno nesrečo; ima sicer še ušesa, pa vendar ne sliši božjih resnic ali mu saj do srca ne pridejo; ima sicer še pamet, toda ne razume, kar je božjega; on ima sicer voljo po božjih zapovedih živeti, toda njegova volja je od nečistega poželenja tako zvezana, da se ne more k spreobrnjenju nagniti, marveč dela le po svoji sprideni naturi. Da je vse to res, ste mi vi krščanski starši, pridigarji in spovedniki za pričē. O če pobožni! povejte nam: ali niste svojega razuzdanega sina učili, prosili, svarili, da naj zvečer doma ostaja, naj nikar v slabe tovaršije ne zahaja, naj se nikar z drugim spolom ne peča. In če ste vse to po svoji dolžnosti storili, nam pa še povejte, koliko ste opravili? Nič niste opravili. Vi ste bob v steno metali in ste morali marsiktero zoperno od svojega neubogljivega sina preslišati in marsiktero grenko požreti,

In vi mati krščanska! ali niste svojo bogapozabljivo hčer s solznimi očmi prosili in učili, da naj pamet ima. In kaj vam je odgovorila prevzetna in nebhvaležna deklina? Kaj bi že toliko za-me skrbeli, saj nisem več tako mlada; saj sama dobro vem, saj mi nič ne daste? Pa oh žalost! ravno ta ne več tako mlada in tako učena hči, kakor pravi, da je, je vam križ, velik križ k hiši prinesla, sebi in celi sorodovini sramoto storila. — In koliko si tudi duhovni pastirji, pridigarji in spovedniki prizadevajo, da bi to ali uno v nečistost pogreznjeno dušo iz blata pregrehe izvlekli, pa se ne da. Ona se rajše deset- in še večkrat Jezusu v zakramentu sv. rešnjega Telesa odpove, kakor unemu zapeljivcu, kateremu je prodala svoje srce. Ona rajše v svoji pregrešni navadi gnije, kakor da bi iz nje k večnemu življenju vstala. Ona se ne sramuje ne ljudi, ne svojega angelja varuha, se ne boji Boga, ne hudiča, ni je strah peklenškega brezna, ki se odpera pred njenimi nogami. Ali ni to slepota pameti? ali ni to otrpenost srca? ali ni to trdvratnost volje? Resnično je tedaj, kar sv. pismo od nečistnikov pravi: *Živinski človek ne razume, kar je božjega!*

Pa kaj vam bom še od zgube dušne lepote, svete krstne nedolžnosti, posvečujoče gnade božje in družih nebeških darov povedal? Oh, zguba, da je ni take, — toda je v nečistost zatopljene duše ne spoznajo in ne čutijo! Ni je nad človekom lepše in dražje reči, kakor je krstna nedolžnost, sveta angeljska čistost, ki človeka dela angeljem podobnega in otroka božjega. Toraj pravi sv. Efrem: *Čistost človeka angelja naredi.* In sv. Ambrož: *Angelji so po svoji naturi čisti, človek pa je po čednosti čist, toraj se lahko po tej čednosti z angeljem meri.* Sv. Bernard uči, da se čist človek in angelj le v sreči razločita, ne pa v čistosti; če je ravno angeljeva čistost srečnejša, ker je v nebesih, je pa vendar človekova čistost močnejša, zato ker se še na zemlji s sovražniki svoje čistosti vojskuje. In sv. Bazilij pravi: *Čistost človeka Bogu najbolj podobnega dela.* In glejte, po prvem nečistem grehu je le-ta podobnost z Bogom in z njegovimi angelji zgubljena in duša postane hudobnemu duhu podobna. Zato pravi sv. Ambrož: *Kdor čistost ohrani, je angelj, kdor jo zgubi, je hudič.* Oh gnjusoba, oh grdobija nečiste duše, pa tudi strašen njen stan! Bog ji ni več dobrotljivi oče, ampak njen srditi kaznovalec; Jezus ni več njen ljubeznjivi ženin, ampak njen ostri sodnik; sv. Duh ji ni več kralj, kralj njenega srca, ker je njegov tempelj oskrunjen in podrt in ker v njem nečisti duh, duh nesramnosti prebiva; angelj varuh ji ni več zvesti tovarš, ampak njen tožnik. Nebesa so ji

zaprta in brezno peklensko ji je na stežaj odprto. Oh nesrečni stan take zapuščene in božjih darov obropane duše! Kaj pomaga tacemu človeku telesno zdravje, ako pa v njem bolna, omamljena duša prebiva? Kaj mu pomaga bogastvo, ako je njegova duša uboga sirota? Kaj mu pomaga čast in hvala ljudi, ako je pred Bogom zaničljiva, zavržena stvar? Čemu so mu tisti nečisti prijatelji in prijateljice, od katerih se odtrgati noče, ako je Bog njegov sovražnik? Kaj mu pomaga prazno menljivo veselje, ker ga pa čaka večno trpljenje! Oj nesreča, krvavih solz vredna nesreča in zguba, kdor nedolžnost, Boga in nebesa zgubi! Toda nesreče in zgube nečistniki ne spoznajo; ker slepe so njih oči, gluha so njih ušesa, kamnito njih srce, oni so od nečistosti vsi pijani, pijancem pa je zastoj kaj govoriti.

Toraj se rajše k vam obrnem, ve čiste, angeljske duše, ki varujete neomadeževano svoje telo in čisto svoje srce. Oh veselja bi jokal, kadar vašo srečo pomislim. Vaše čisto telo je tempelj božji, v katerem sv. Duh prebiva, vaše nedolžno srce je Bogu posvečen altar, na katerem sveta ljubezen do njega gori, vaša čista duša je drago kupljena Jezusova nevesta. Naj vas ravno zapeljivi svet zaničuje, ne bodi vam žal, saj vas tolikanj bolj presv. Trojica ljubi in čišla, saj so vas tolikanj bolj sveta nebesa vesela. Ne bodi vam žal, da nimate prijateljev tega zapeljivega sveta, saj so angelji božji vaši tovariši, ki vas spremljajo na vsih vaših potih. Že vas čaka v nebesih pripravljen lep kraj, najbližje sedeža božjega. Tam bote ve nedolžne duše pred tronom božjega Jagnjeta stale ter novo pesem pele, ktere noben drugi peti ne bo znal, kakor samo oni, ki se niso z nečistostjo omađeževali. Oh, da bi imel angeljski jezik, da bi vam mogel vašo večno srečo po vrednosti popisati!

Toda moje srce v meni trepeče, ko vas še v toliki nevarnosti vidim, v sredi zapeljivega sveta, ko poznam dereče volkove, ki na vas prežijo in vas zalezujejo — poznam sovražnike vaše čistosti, ki že svoje nesramne roke stegajo, vam krstno oblačilo svete nedolžnosti sleči, vam venec devištva z glave potegniti, vam belo lilijo čistosti iz rok iztrgati in vas v peklensko brezno pahnuti. Toraj opominjam, preljube, z Jezusovo krvijo odkupljene duše! spoznajte svojo vrednost in ceno. Varujte se vsih skrivnih in očitnih sovražnikov svoje čistosti. Nikar ne verjemite hinavcem, ki vam zlate gradove obetajo, pa še strgane bajte nimajo. In kaj bi tudi vam pomagalo, ko bi vas tudi v zlat grad peljali, ko bi pa ravno na tem potu svojo čistost zgubile, ktera se z nobenim denarjem plačati ne more. Toraj vas opominjam s sv. Pavlom: *Hodite pošteno, kakor po dnevu, ne*

v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti. To je volja božja, vaše posvečenje, da se zdržite vsega nečistega djanja, da sleherni izmed vas ve svoje telo ohraniti v svetosti in časti, ne pa po gnanji poželjenja, kakor neverniki, ki Boga ne poznajo! Amen.

† Jurij Volc.

2. Nehvaležnost je grda in kaznjiva.

Nobeden se ni znašel, da bi se bil vrnil in Bogu čast dal, kakor ta ptujec.
Luk. 17, 18.

Kako nehvaležni vendar so bili oni gobovi možje, ki jih je Kristus gob očistil! Devet je bilo ozdravljenih in le eden pride, da se svojemu nebeškemu dobrotniku zahvali! Kolika je vendar nehvaležnost človeška! Prav sodi imenitni angleški dvornik (Tomaž Mor), ki pravi: *Ljudje imajo navado, da dobrote zapišejo v pesek, razžaljenja pa v skalo*, t. j. spomin na prejete dobrote se tako naglo zbríše, kakor to, kar je v pesek zapisano; ako je bil pa človek razžaljen, tega ne pozabi, je kakor da bi bila razžaljenja v vedni spomin v skale vsekana. Kakor devet gobovih nehvaležnikov delamo po navadi tudi mi; nehvaležni smo proti Bogu, nehvaležni proti ljudem. Ne preide noben dan, nobena ura, nobena minuta, da bi brezštevilih dobrot od Boga ne prejimali: kje je pa dolžna zahvala? Ali ne zadevajo tudi nas besede prerokove: *Ali mi ne povračujejo dobro s hudim?* O strašna beseda; ne le, da se mu ne zahvaljujemo, še celo žalimo Gospoda, ki slednji dan svojo milo roko odpira in nas z blagoslovom napolnuje. Če se je že Zveličar tako britko pritožil nad možmi, ki se mu niso zahvalili za prejete dobrote, kaj poreče še-le onim, ki ga v nehvaležnosti žalijo? Da bi vaša srca k hvaležnosti nagnil, vam bom pokazal, kako grda je nehvaležnost in kako kaznjiva.

1. Ko so nekdaj nekega krščanskega modrijana vprašali, kaj je najtežje si priučiti in v spominu ohraniti, je odgovoril: *Deo gratias* — *hvala Bogu!* In resnico je govoril. Neizrečeno veliko so si ljudje že priučili, ali te prelepe besede se svet do današnjega dne uči in ni si je še priučil; zakaj le redka je najti hvaležnost na sveti. In vendar je toliko učениkov in opominjevalcev, ki nas k hvaležnosti

priganjajo. Bog sam je že prvim ljudem zapoved dal, mu za hvaljne darove darovati in je to zapoved večkrat ponovil. In kaj drugega je imel naš Odrešenik pred očmi, ko je po vsakem važnem opravilu ali čudežu svoje oči proti nebu povzdignil, kakor to, da bi bil svoje aposteljne in verne učil, naj bodo za vsako dobroto Bogu hvaležni. Ako je bilo Bogu toliko na tem, da bi ljudem nauk „Deo gratias“ v srce vtisnil, pač lahko spoznate, kako grda da je nehvaležnost v božjih očeh.

Že stari Rimljani, dasiravno ajdje, so imeli nehvaležnost za nečastno napako; ne le svojim malikom so hvaljne darove opravliali, tudi živalim so se hvaležne skazovali, ktere so jim kako dobroto storile. Ko je sovražnik nekđaj mesto Rimsko oblegal in v ponočni temi, ko so vojaški čuvaji pospali, mestne zidove hotel preplezati, so jele gosi tako močno gagati, da so zaspani se zdramili in še o pravem času sovražnika odpodili. V hvaležni spomin so Rimci celo čedo gosi na državne stroške redili in jih vsako leto o gotovem dnevu slovesno skoz mesto gnali.

Ako so neverci, ki so le svojo pamet poslušali, spoznali dolžnost, hvaležnim biti za prejete dobrote in so nehvaležnost studili, koliko več se spodobi hvaležnost kristijanu, ki ga je Bog sam podučil? Kako lepo nas opominja sv. apostelj: *Za vse se zahvalite, ker tako je volja božja!* Ali slišite, sv. Pavel pravi: *za vse se zahvalite, in: to je volja božja;* t. j. ne jaz temuč Bog sam zapoveduje, da ga vselej zahvalite za dobrote, ki vam jih deli; kdor tega ne stori, se ustavlja božji volji in je toliko manj Bogu dopadljiv, kolikor večja je dobrota, za ktero se noče zahvaliti.

Nehvaležnost je že sama na sebi grda in ostudna pregreha. *Svet ne nosi nič ostudnišega na sebi, kakor je nehvaležni človek,* je rekel neki pagan. Kterega srce ne zabolí, n. pr. če vidi ali sliši, da so otroci svojim staršem nehvaležni, in da jim žalost in britkost napravljajo? Komu se zdijo pritožbe krivične, ko starši nad nehvaležnimi otroci tožijo? Ako pa zavržemo in obsodimo nehvaležnost, ki jo kažejo ljudje proti ljudem in dobro s hudim povračujejo; kako zelo mora še-le Bog naš Gospod našo nehvaležnost studiti in sovražiti? Kakšna hudobija mora biti v njegovih očeh, ako se mu za dobrote, ki so po številu in velikosti brezkončne, ne zahvalimo in mu jih še z razžaljenjem povračujemo? *Nič ni Bogu bolj zoperno,* pravi sv. Bernard, *kakor če so mu otroci gnade* (njegovi izvoljeni otroci) *nehvaležni.* In vendar kolikrat se najde nehvaležnost pri otrocih gnade, t. j. pri kristijanih! Koliko jih vstane zdravih in trdnih zjutraj iz

spanja, ne da bi na njega mislili, ki ima življenje in smrt v svoji oblasti? Koliko se jih vsede za mizo in se jih nasiti z božjimi darovi, ne da bi se k njemu le ozrli? Koliko jih nehvaležno obrača svoje zdravje, neprecenljivi božji dar, v nezmernost in nečistost? Koliko se jih zvečer k počitku vleže, ne da bi se Bogu zahvalili za brezštevilne dobrote, ki jim jih je čez dan tako milostljivo delil? Oh, toliko je nehvaležnosti na sveti, da se sme po vsi pravici reči, da, kolikor svet tudi vé, dveh besed: *Deo gratias — hvala Bogu!* si še ni priučil. — In vendar nič ni Bogu bolj zopernega, posebno pri otrocih gnade, kakor nehvaležnost. Zatoraj se pa tudi ne smemo čuditi, če Bog takim nehvaležnim kristijanom svoj blagoslov odtegne in jih kaznuje.

2. Da Bog nehvaležnim svoj blagoslov odtegne in jih kaznuje, je resnica, ktere nas ne uči samo sv. vera, temuč jo potrdi tudi vsakdanja skušnja. Akoravno je Bog čista ljubezen, že po svoji naturi nagnjen, svojim stvarjem le dobrote deliti, ga vendar ljudje, ako smem po človeško govoriti, primorajo, da ne more tako dobrotljiv biti, kakor bi rad bil. *Nehvaležnost*, pravi sv. Bernard, *stavi božji dobrotljivosti zadržke na pot, ona je kakor pekoč veter, ki studence milosti božje, roso usmiljenja in tekoče vode gnade posuši.* Vode pritakajo iz morja in dotakajo v morje nazaj, da bi iz novega zopet pritekale, kakor modri Salomon govori: *Na kraj, od koder izvirajo, se reke povračajo, da spet tečejo.* (Pril. 1, 7.) Bog je studenec vsih darov, narurnih in nadnarurnih. *Vsaki dobri dar*, pravi sv. Jakob, *in vsako popolno darilo je od zgoraj, od Očeta luči.* Da se potoki božjih darov ne usuše, morajo se v božje morje povračati, t. j. ljudje morajo od Boga prejeti dobrote in gnade s hvaležnim srcem le njemu pripisovati, njega za nje hvaliti, da nam bo neprenehoma svoje dobrote delil. Ako to storiti opustimo, zamašimo studenec gnad in božjih dobrot nimamo pričakovati. *Upanje nehvaležnega*, pravi sveto pismo, *bo zginilo kakor led pri solnčnih žarkih.* Ako se pa Bogu spodobno za prejete dobrote zahvaljujemo, smemo novih in večih pričakovati. *Bodi hvaležen*, opominja Tomaž Kempčan, *tudi za najmanjšo dobroto in postaneš vreden tudi velicij.* Ako to zahvalo opustimo, nam še vzame Gospod dobrote, ki nam jih je bil dal; nobenega dobička nimamo od njih. Nehvaležni človek je podoben luknjastemu sodu, karkoli vanj vliješ, zopet odteče. Nehvaležnež nima blagoslova.

In le pogledjte kristijani! Ali se nehvaležniku krivica zgodi, ako mu Bog blagoslov in srečo odtegne, ker se je z nehvaležnostjo tako ne vrednega storil? Ni se toraj čuditi, da se mnogo ljudi od ranega

jutra do pozne noči trudi in vendar nič nimajo; da z delom in vsem prizadevanjem nič ne opravijo. Njihova nehvaležnost je tisti žgeči veter, ki studenec božje milosti, roso usmiljenja in tekočo vodo gnade posuši. — Brezštevilih dobrot, preljubi moji, ste od Boga bili prejeli, pa ne posnemate tička škrjanca, ki se na vse zgodaj proti nebu vzdiguje in celi dan Bogu hvalo prepeva. Ta brezpametna živalica vas osramoti; dobrete prejemate, pa niste za nje hvaležni. Kolo sreče (pravi sv. Krizostom) se vedno vrti. Ako ga hočeš ustaviti, reci Bogu hvalo, kadar ti bo srečo poslal; ker hvaležnost je zlata vez, ki kolo sreče udrži. Kadar ti solnce sreče posije, hvali in poveljuj Gospoda, da ti solnce zopet ne zajde. Z nehvaležnostjo spodiš srečo, blagor in blagoslov od hiše. —

Ljubi poslušalci! Nikar toraj ne bodimo podobni nehvaležnim gobovim, ki se niso hoteli vrniti, da bi bili Boga zahvalili za prejeta ozdravljenje; velikoveč onega ptujca posnemajmo, ki je pred Jezusa, svojega dobrotnika in pomočnika, pokleknil in mu čast dajal. Storimo, kakor je storil David, ki je vsakokrat, ko je od Gospoda dobroto prejel, rekel: *Vsaki čas hočem Gospoda častiti, njegova hvala naj bo vedno na mojem jeziku.* Tudi takrat Gospoda hvalimo, kadar nam svoj blagoslov odtegne. *Neverci*, pravi sv. Krizostom, *preklinajo Boga, kadar jim nesrečo pošlje, kristijani pa mu hvalo dajejo in ga poveljujejo.* Ako svojega zaupanja v Boga tudi v tistih dnevih ne zgubimo, o katerih moramo spoznati, da nam ne dopadejo, v katerih nas trpljenje in zopernosti obiščejo; ako iz njegove roke tudi britkosti voljno sprejemamo in smo mu za vse, kar nam pošlje, hvaležni: potem smemo zaupno pričakovati, da nam bo dal enkrat svoje sveto obličje gledati in da nas bo tu s časnimi in tam z večnimi dobrotami blagoslovil. Amen.

† Ant. Potočnik.

Praznik angeljev varuhov.

I. Ljubljenci angeljev varuhov.

Povem vam, da njih angelji v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih. Mat 18, 10.

Imeniten in veličasten je današnji praznik, — imeniten in veličasten zlasti iz dvojnega obzira. Onih, katerih slavni god danes obhajamo, je neizmerno veliko; kajti sv. pismo jih primerja „vojskinim

trumam“ (I. Kron. 18, 18.), katerih število je toliko, da se izreči ne da: *Tisočkrat tisoč mu jih je streglo in deset tisočkrat sto tisoč jih je stalo okoli njega* (Dan. 7, 10.); *njih število je bilo tisočkrat tisoč* (Raz. 5, 11.); in o onih, ki pridejo v nebesa, pravi, da so *pristopili k nebeškemu Jeruzalemu in k množici veliko tisoč angeljev*. (Hebr. 12, 22.) In vseh teh nešteti — v devet korov razvrstjenih — trum nebeških se danes veseli god obhaja! Kako veličasten praznik — imeniten in veličasten drugič tudi iz tega obzira, ker vsi ti, katerih se danes častno spominjamo, so po svoji natori silno častitljivi; vzvišeni nad vse drugo stvarstvo. Angelji najnižje vrste presegajo po svojem razumu in spominu vse najučenejše ljudi; njihova moč, kakor nam pričajo zgodbe sv. pisma, je tako velika, da se jim ne more ustavljati nobena zemeljska moč; njih svetost je tako velika, da je ni dosegel tolike noben svetnik, le edino Marija prečista Devica je dosegla še višo svetost ter je postala Kraljica angeljev.

Pa današnji praznik se nam mora še zlasti zato veličastniši zdeti, ker so ti vzvišeni duhovi, katerih god danes praznujemo, v tako tesni zvezi z našo osodo, z našim sedanjim in prihodnjim življenjem. Sleherni izmed nas ima na svoji strani enega teh presrečnih nebeških prebivalcev, ki vedno gledajo obličje nebeškega Očeta, pa se tudi vedno na nas ozirajo. *Ali niso vsi služabni duhovi v strežbo poslani zavoljo tistih, kateri bodo prejeli delež zveličanja?* (Hebr. 1, 14.) O genljiva in pretresljiva resnica: Duhovi — tako visoko vzvišeni nad nami — in vendar naši služabniki, naši spremljevalci! Kdo izmed nas bi mogel imeti tako neobčutno srce, da bi jim ne želel dopasti in se vrednega skazati tolike ljubezni? Kteri pa so ljubljenci angeljev varuhov, katerim najrajše strežejo? Zlasti trojne vrste ljudje: 1. nedolžni, 2. spokorni in 3. trpeči, kakor vam želim v današnjem govoru dokazati.

Angelji Boga neizmerno ljubijo in zato tudi nas ljubijo, ker vidijo v nas podobo božjo; in vsakega tem bolj ljubijo, čem lepša in čistejša je podoba božja ohranjena v srcu njegovem. In ker se v vseh rečeh ravna po božji volji, tudi tiste najbolj ljubijo, ktere Bog najbolj ljubi. Bog pa posebno trojne ljudi ljubi na zemlji in potlej poplačuje v nebesih: nedolžne, spokorne in v trpljenji skušene. Zato imajo tudi angelji do takih največo skrb in ljubezen.

1. Prvi in najbolj čislani ljubljenci angeljev božjih so toraj vsi nedolžni — vsi oni presrečni, kateri se v svojem življenji še z

nobenim smrtnim grehom niso pregrešili in zlasti šesto zapoved natanko spolnujejo ter so vedno čisti v mislih, v besedah in v vsem vedenju. Taki se smejo imenovati res bratci in sestrice angeljev; ljudje tudi sami to čutijo in spoznajo, zato take nedolžne angeljem primerjajo ter jih kar naravnost imenujejo angelje v človeški podobi.

Ko Zveličar ljudi svari, naj se varujejo pohujšati kterega izmed nedolžnih, se še posebej spomni njihovih angeljev rekoč: *Glejte, da ne zaničujete (pohujšate) kterega teh malih, ker povem vam, da njih angelji vedno gledajo obličje mojega Očeta, kateri je v nebesih.* (Mat. 18, 10.) Jezus zato tako govori, ker vé, kako zelo ljubijo angelji nedolžne duše in kolika žalost jim je, ako se ktera pohujša ter zgubi angeljsko čistost in nedolžnosi. Zato pa prav s posebno skrbjo varujejo nedolžne, kakor vidimo iz stoterih izgledov starih in novejših časov.

Naj omenim le nekterih. Kako lepa je zgodba nedolžnega mladenča Tobija, kterega je angelj Rafael v vidni podobi spremljal na daljnem potovanju, ga podučeval, varoval in srečno nazaj pripeljal. Ali more verno srce še kaj bolj pretresljivega slišati, kakor je zgodba treh nedolžnih mladenčev Ananija, Mizaela in Azarija v prestrašno zakurjeni babilonski peči? Najhujša moč na zemlji, moč ognja, jim čisto nič ne škoduje, ker se jim pridruži druga večja moč iz nebes — angelj božji stopi med nje — nedolžni med nedolžne — in jim spremeni žarni ogenj v hladno sapico. Danijel, teh treh enako nedolžni tovariš, je v levnjaku skusil mogočno pomoč in ljubeznjivo postrežbo svojega angelja varuha ter sam hvaležno spozna: *„Moj Bog je svojega angelja poslal, da je levom gobce zaprl in mi niso škodovali, ker sem bil pred njim pravičen najden.“* (Dan. 6, 22.) — Še več izgledov, kako ljubeznjivo angelji strežejo nedolžnim, imamo v krščanski dobi, v življenji svetnikov. Sv. Izidorju so pomagali angelji orati, sv. Janezu od Boga bolnišnico pometati in pospravljati, sv. Bazilidu na barki itd. Sv. Stanislava je angelj dvakrat obhajal, ker mu po navadni poti ni bilo mogoče sv. obhajilo prejeti itd. Dokler bo sv. cerkev stala, se bode radostno pripovedovalo, kako so angelji varuhi sv. Neži, sv. Ceciliji in družim devicam mučenicam čudežno pomagali, da so v najhujših nevarnostih ohranile predragi biser deviške nedolžnosti.

2. Druge vrste ljubljenci angeljev so vsi pravi spokorniki.

Premnogo je reči, kterih naše zemeljsko oko tukaj v solzni dolini še ne more videti; tukaj namreč moramo verovati in pričakovati, tamkaj bomo gledali. Eno reč pa bi jaz še prav posebno rad videl

in še družim pokazal. Rad bi namreč videl grešnika s smrtnim grehom obteženega, ki pride k spovedi: kako je njegova duša ostudna in umazana, — kako njegov angelj varuh ves žalosten za njim gre in kako se tudi drugi angelji žalostno iz nebes nanj ozirajo! Kadar pa spovednik povzdignejo svojo desnico in v Jezusovem imenu molijo odvezo nad grašnikom: o kolika sprememba bi se mi naenkrat prikazala pred očmi! Strmel bi nad lepoto očiščenega spokornega sreca, rajsko olupšanega s posvečujočo milostjo božjo; strmel bi nad prevelikim veseljem, s katerim zdaj spokornika angelj varuh iz cerkve domu spremljuje, — o kako mu je dober, kako prijazen; strmel bi nad nebeško radostjo, s katero se še brez števila družih angeljev nanj ozira, ni namreč zadosti, da se raduje le en angelj, vsi se veselijo!

Nikar ne mislite, da so to le moje misli; ne, to je gola resnica, ki nam jo je Jezus Kristus sam razodel. On je rekel: *Povem vam, da tako bo v nebesih večje veselje nad enim grešnikom, kateri se spokori, kakor nad devet in devetdeseterimi pravičnimi, kateri ne potrebujejo pokore.* In je še enkrat ponovil in povdaril: *Tako vam povem, bo med angelji božjimi veselje nad enim grešnikom, kateri se spokori.* (Luk. 15, 4. 10.)

V življenji svetnikov se tudi o tem lahko prepričamo, koliko veselje imajo angelji nad spokorniki in koliko si prizadevajo, da bi jih v stanovitnosti ohranili. Mariji Magdaleni, ki je pri Jezusovem grobu jokala, je angelj sočutje izrekel in vprašal: „Žena, kaj jokaš?“ in precej na to je bila utolažena, ker se jej je po angeljevi prikazni tudi Jezus prikazal. — Enako je tudi spokorniku sv. Petru angelj varuh posebno skrb in ljubezen skazoval. Ne le, da ga je rešil iz ječe, ampak se mu je tudi sicer večkrat prikazal; vsaj tako smemo sklepati iz tega-le dogodka: V neki hiši so bili verniki zbrani in so molili zanj, kar potrka na vrata; dekla gre poslušat in spozna Petrov glas ter pride vesela povedat, da je Peter zunaj; oni pa niso verjeli, ampak so brž na njegovega angelja varuha mislili in rekli: *Njegov angelj je!* — Sv. spokornici Marjėti Kortonski se je angelj vidno prikazal in jo je podučeval, kako naj se za krščanske čednosti prizadeva in za ktere najbolj itd.

Oh, predragi! koga bi ne ganila ta tolikanj tolažljiva resnica, da so tudi spokorniki ljubljenci angeljev, da se jih angelji veselijo pa tudi njim mnogovrstno veselje napravljajo. Dvojno prošnjo imam toraj do vas: kateri ste se spokorili, ostanite stanovitni — mislite na svojega angelja, ki vas je toliko vesel; kateri pa še v grehah živite,

o zdramite se, storite angeljem to veselje, o katerem ste danes slišali; stoterno vam bo trud povrnen.

3. Med posebne ljubljence angeljev moram slednjič prištevati vse trpeče. Zato imajo angelji tako zelo radi vse one, kateri potrpežljivo in voljno trpé, ker vedo, kako je trpljenje zaslužljivo in Jezusu dopadljivo. Večkrat držé angelji na podobah orodje Kristusovega trpljenja, kakor bi nas opominjali, naj z Jezusom krotko trpimo in svoj križ za njem nosimo. Po pravici se toraj naš angelj še posebej imenuje angelj „tolažbe“, in skoraj je videti, kakor bi bilo to njegovo prvo opravilo, da težave in nadloge od nas odvráča, ali pa nam tolažbo v sree vliwa, da jih moremo potrpežljivo prenašati ter pobožne še za večje trpljenje navdušuje.

Naj nam to resnico zopet nekteri izgledi pojasnijo. V hudih skrbeh je bil očak Jakob, ko je bežal pred svojim bratom; trdo je moral delati pri Labanu; brez mere bolečin je prestal, ko mu je bil preljubi sin Jožef prodan ter je mislil, da je mrtev, in še marsikaj družega hudega ga je zadelo v njegovem dolgem življenji: pa angelj varuh mu je bil povsod tolažnik in pomočnik. Hvaležno spozna to še na smrtni postelji in želi še naslednikom enako tolažbo in pomoč, ko blagoslovi Jožefova sinova, rekoč: *Angelj, ki me je otel vsega hudega, blagoslovi ta mladenča.* (I. Moz. 46, 16.)

Huda poskušnja je prišla nad pravičnega Tobija; dvojna skrb mu je zlasti težila sree: kako bo preskrbel sina in pa kaj bo ž njegovo slepoto. Pa angelj tolažbe mu nepričakovano olajša sree. Najpred se ponudi sinu za spremljevalca ter mu dolg izterja in dobro ženo preskrbi. A to je še-le na pol. Pri odhodu namreč angelj starčeka tolaži: *Veselje ti bodi vselej!* A slepi Tobija zdihne: *Kakšno veselje mi bo, ker v temi sedim in svetlobe neba ne vidim?* Blagi starček pač ni vedel, kako blizo je čas, ko mu bo po angelju tudi ta križ odvzet.

Še dva izgleda iz nove zaveze. O Petru ste že večkrat slišali, kako ga je angelj po noči rešil iz ječe, manj znano znabiti vam pa bo, kako je angelj varuh potolažil sv. Pavla, ko je bil tudi v smrtni nevarnosti. Na daljnem morskem potovanji iz Palestine v Rim, kjer je imel sojen biti, je nastal v nekem kraji silno hud vihar; že več dni in noči niso videli ne solnea, ne zvezd; vse je že v obupnosti smrti pričakovalo. Le sv. Pavel je miren in obupne tolaži: *Opominjam vas, da srčni bodite; življenje nobenega zmed vas ne bo zgubljeno, le barka. Prikazal se mi je namreč to noč angelj Boga, kterega sem in kteremu služim, rekoč: Ne boj se Pavel! . . . glej Bog ti je podaril vse, kar se jih s teboj pelje.* (Dj. ap. 26, 22. id.)

Izmed svetnikov, ki so v poznejših časih živeli in po angeljih tolažbo in pogum prejemali v svojih britkosti in bolečinah, imenujem tu samo sv. Frančiška Asiškega. Zavoljo svoje angeljske pobožnosti in ljubezni ima v sv. cerkvi pridevek „Serafski“. A trditi si upam, da se je angeljem nebeškim še bolj prikupil s svojo neizmerno potrpežljivostjo in ljubeznijo do trpljenja. Dokaz temu mi je največa milost, ki jo je sv. Frančišek tu na zemlji prejel: rane Kristusove. In te rane mu je angelj iz nebes prinesel! O nezapopadljiva ljubezen božja! in nezapopadljiva zveza med angelji in trpečimi na zemlji! —

Zdaj poznate prve in največe ljubljence angeljev božjih. O kako veselo čutilo za verno sree je sladko prepričanje: Moj angelj varuh me ima rad! Blagor vam, kateri ste še nedolžni, vi ste angeljem najbolj podobni, — o ostanite vedno angelji v človeški podobi, da boste tamkaj med njimi najbližje Jagnjetu. Pa tudi vam blagor, kateri ste se že v resnici poboljšali, vso storjeno škodo popravili in se za nekdanje zmote pokorite, tudi vas so angelji veseli — ostanite stanovitni in spleli vam bodo v nebesih prekrasno krono. Vsi pa obljubimo, potrpežljivo vsak svoj križ za Kristusom nositi, *ker skušeni bo prejel krono življenja*. (Jak. 1, 12.) Nikdar namreč ne smemo pozabiti, da le dvojna je pot, po kateri nas angelji vodijo proti nebeški domovini, — pot nedolžnosti in pokore, — pa obojna je obilno s trnjem nastlana. Amen.

2. Spridenost sedanjega časa.

Mat. 18, 7.

Vvod. Vprašanje, ali je bilo nekdanj na svetu slabše, ali je zdaj, se različno rešuje: nekteri pravijo, da je zdaj, v dobi napredovanja in učenosti, boljše, kakor je bilo pred; drugi pa pravijo, da se je mnogo na slabše obrnilo. Tem slednjim tudi jaz pritrdim in moram reči, da zlasti v dušnem oziru je zdaj slabo, silno slabo. Spridenost se med ljudmi — že celo med otroci — silno širi. To se ne da tajiti; le to je prevažno vprašanje, kaj storiti, da se zlobnost omeji in zajezi. Sv. evangelij današnjega praznika, ki govori o pohujšanji, mi daja povod, da vam 1. razložim britko resnico: sedanje spridenosti je zlasti pohujšanje krivo, in 2. pridenem opomin: kaj je temu nasproti storiti.

Izpeljava. I. Od kod imam pravico trditi, da je sedanje spridenosti večidel pohujšanje krivo?

1. Pohujšanje je zdaj splošniše. Kdor je poznal nekdanj javno življenje in opazuje sedanje, bo roke nad glavo sklenil in se začudil, kako je bila v kratkem času mogoča tolika prememba. Pohujšanje je to storilo. Nekdanj je pohujšanje zadevalo le nekatere božje zapovedi, zdaj je napovedalo vojsko zoper sv. vero sploh — zoper Boga samega! Nekdanj se je pohujšanje obračalo le zoper to ali ono cerkveno zapoved, zdaj se je vzdignilo zoper cerkev samo, zoper vse njene služabnike, celo zoper papeža . . .

2. Število zapeljivcev se je pomnožilo. Kako redki so bili v starih časih, zlasti v naših krajih, očitni grešniki in pohujšljivci! Kako pa so se zdaj pomnožili! Če ptuji sovražnik ne seje ljulike, sejejo jo celo oni, ki so po svojem stanu in poklicu dolžni, sovražnika odganjati. Kolikrat so v pohujšanje domači domačim, starši otrokom . . .

3. Nevarnosti pohujšanja so veliko večje. Pohujšanje je bolj skrito in nevidno, je strup, ki se le bolj polagoma poprijema. Kakor zdaj vse na svetu hoče napredovati, tako smemo reči, da tudi pohujšljivci in zapeljivci napredujejo v svoji peklenski umetnosti in učenosti! Pripomočkov se jim pa tudi ne manjka: slaba odgoja, na videz nedolžne, v resnici pohujšljive veselice, igre, izleti, plesi, berilo . . .

4. Tudi ljudje se dajo lažje zapeljati. Krščanska značajnost urno zginja, kolikor bolj se umika versko prepričanje. Kje so časi, ko so kristijani v smrtni nevarnosti po noči k sv. maši hodili; zdaj imajo cerkev pred pragom in vendar . . . Kje so časi, ko so kristijani raje vse premoženje zgubili, zlato prostost z železnimi verigami v ječi zamenjali, raje življenje dali, kri prelili, kakor bi bili Jezusa žalili in nebeško krono zgubili. O, sedanji kristijani so mlačni, mrzli, mehkužni; zato imajo zapeljivci tako lahko delo.

II. Kaj je storiti temu nasproti? Vsaka reč ima dve strani, tako tudi pridobitve sedanjega veka; modri si jih lahko v prid obračajo.

1. Otroci so zdaj bolj zgodaj razviti, a tudi starši in odgojitelji so bolj prebrisani, bolj podučeni in imajo več odgojilnih pripomočkov: naj pokažejo svojo moč, naj učijo, naj svarijo, naj zlobnemu pohujšanju nasproti lepe izgleda kažejo, naj pohujšljivim spisom nasproti podučljivo in spodbudno berilo v roke dajejo . . . Storite, kateri ste poklicani, vestno svojo dolžnost!

2. Odrasli imajo zdaj sicer večo priliko, v hudobijo zabresti, a nasproti se jim pa tudi veliko več pripomočkov ponuja, da morejo dobri ostati: razne bratovščine, pobožnosti doma in na božjih potih in misijonih (češčenje presv. Srca Jezusovega, presv. rešnjega Telesa, prečiste Device Marije . . .!); večja in času primerna učenost in gorečnost učencov, ki se toliko prizadevajo hudo odstranjevati in dobro pospeševati. Bodite modri, in zamašite pohujšljivcem svoja ušesa, pa nastavite jih s tem večo pazljivostjo prelepim naukom! Gorjé pohujšljivcem! pravi sicer Kristus, a enako smem tudi reči: Gorjé vsim onim, kateri se dajo pohujšati! Zakaj poslušáš satana, za angelja ti pa ni mar?!

3. Tudi pohujšanje sedanjih dni bi se dalo močno omejiti in zmanjšati, ko bi le resno hoteli tisti, kateri imajo oblast v rokah in ko bi drugi resno zahtevali pomoči zoper zapeljivce tam, kjer se dobiti more in pa tako, kakor se doseči da! Koliko pripomočkov imamo zoper telesni strup, zakaj bi jih še bolj ne iskali zoper dušni strup! kako se zabranjuje telesno poškodovanje, zakaj bi se dušno ne?!

Konec. Naj stori vsaki, kolikor je v njegovi moči, da strašna povodenj hudobije začne upadati, nedolžnost in čednost se kazati . . . Ako si nočemo sami z lepo pomagati, pomagal bo Bog, pa — z občutljivo šibo, z boleznijo, vojsko . . .

Pogled na slovstvo.

Glasi katoliške družbe. Na svitlo dala in založila „Katoliška družba“ za Kranjsko. Zvezek XIX. V Ljubljani. Tisk „Kat. Tiskarne“, 1885. Str. VII, 117. — Prav razveselil nas je ta zvezek letošnjih „Glasov“, pisan s posebno vnmemo in skoraj ves posvečen tisočletnici sv. Metoda ter namenjen, oživiti spomin na deveto stoletje slovanstva in opizirati življenje in delovanje sv. blagovestnikov Cirila in Metoda. Ta svoj cilj skuša knjiga doseči v lepi vrsti spisov, deloma v vezani, deloma v nevezani besedi. Po primernem predgovoru gosp. vreditelja podaja nam zvezek ličen sonet „Apostolu Metodu“, in na to pomen Ciril-Metodove trojice let 1863, 1881, 1885 — t. j. tisočletnica prihoda slovanskih aposteljnov na slavni kraljevi Velehrad; objavljenje velevažne okrožnice „Grande munus“, s katero se je Cirilu in Metodu častni prostor odkazal v katoliškem bogočastji, pa romanja Slovanov v večni Rim, da ondi z Leonom XIII. v prvič slovesno obhajajo praznik Ciril-Metodov; in tisočletnica smrti sv. Metoda. Sledi dramatični prizor: „Sv. Ciril in Metod stopita na slovansko zemljo“, in na to glavni spis te knjige, v katerem nam spretni pisatelj g. A. Kalan v VIII poglavjih prav umevno in dokaj temeljito opisuje življenje in delovanje naših slovanskih aposteljnov, od mladostnih let sv. Cirila in Metoda noter do smrti Metodove, 6. apr. 885 in do rogoviljenja zlobnega Vihinga zoper delo aposteljnovo, pa do uničenja slovanske liturgije in pa do padeca veliko-moravske države. — Za obširnim tem spisom ste vrsteni jako lični pesmici: „Metod na Cirilovem grobu“ pa „Plačilo blagovestnikov“, in za tema prav čvrst, času primeren spis: „Ciril in Metod vzornika pisateljem“. Pesem „Glas nad Velehradom“ sklepa vrsto sestavkov o letošnji slovanski tisočletnici. — Letošnji „Glasi“ podajajo nam pa še drugo vrsto jako podučnih spisov: zgodovinsko razpravo o papežu Gregorju VII., ki ima biti spomin na 800letnico smrti tega junaka in velikana na apostolskem sedežu; dvoje pesmic nebeški Kraljici Mariji v čast zloženih; daljši spis: „Marija pomoč kristijanov“, sestavljen v spomin stoletnice Majnikove pobožnosti, kažoč v zgodovinski zaporednosti, kako je Marija v tem stoletji res bila sv. cerkvi pomoč in bramba, kar je skusil marsikteri napadnik neveste Kristusove. Sklep knjigi je zelo navdušeno sestavljen popis nepremagljive zastave katoliške, t. j. belo-zelena-rudeče trobojnice: vera, upanje, ljubezen! — Pridejano je še nekako vabilo k pristopu v „Katoliško družbo“, pa „Grobnih vene l. 1884 umrlih družtenih udov“. — Gotovo bodo udje „Katol. družbe“ jako zadovoljni z letošnjimi „Glasi“, pa tudi nedružniki naj bi nastavili poslušno uho tem blagodonečim glasom. Za neude velja knjiga 40 kr. v „Kat. Bukvarni“.

A. Z.